

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

DIN SUMAR:

● Primul sfert de oră al Universului ● Memo-
ria celulelor ● Petrolul de mâine: apa ●
Am ajuns la 3 milioane de ani! ● Vă rog,
un colobus!

10

ANUL XXX
8 MARTIE 1974
(1512)

Copiii din ultimele decenii au crescut mult în înălțime. Dar cu toate că acum acest lucru este un loc comun, de cite ori vedem un adolescent de cincisprezece ani care seamănă cu un tânăr de douăzeci, nu ne putem stăpîni mirarea.

Accelerarea creșterii este astfel una din enigmele secolului XX,

cu care n-am reușit încă să ne obișnuim, pe care încă nu o acceptăm ca pe o realitate evidentă. Copiii noștri, în schimb, o privesc cu alți ochi. Ei socotesc că e firesc să fie atît de înalți, de dezvoltăți.

Totuși fenomenul ridică probleme. Care anume? Și cum trebuie ele soluționate?

Documentar

MAI ÎNALȚI, DAR ȘI MAI INTELIGENȚI?

Cunoștințele despre copii s-au acumulat de secole. Psihologia copilului și pedagogia cunosc astăzi de aceea foarte multe lucruri despre dezvoltarea copiilor, despre particularitățile fiecărei vîrste. Aceste cunoștințe sînt puse la baza programelor școlare, a metodelor de predare și educație, a normelor de exigențe morale.

Nu e mai puțin adevărat însă că deși niciodată n-a existat o concordanță totală între exigențele societății față de copii și posibilitățile fiecărui copil în parte, deși mereu au existat abateri destul de mari de la normele medii, în general se știa totuși ce se poate aștepta din partea unui copil de doisprezece ani, a unuia de cincisprezece ani și cu multă ușurință se putea deosebi de la prima privire un copil de cincisprezece ani de un adult. Acum însă? Acum se face tot mai simțit fenomenul de accelerare a creșterii. Încît numai privindu-i nu mai putem spune exact totdeauna care adolescent are paisprezece ani și care optsprezece. După cum nu mai știm exact care sînt capacitățile unui tânăr de șaptesprezece ani. Este acesta în măsură să răspundă de faptele sale ca un adult sau încă nu?

Ce nu putem măsura

Aparent, lucrurile sînt simple. Copiii de astăzi sînt mai dezvoltăți decît erau acum cîteva decenii cei de-o vîrstă cu ei. Și e firesc ca întîlnind un tânăr atît de dezvoltat — mai ales dacă el nu este propriul nostru copil, despre care știm în general că, deși înalt, tot copil este — să ne imaginăm fără voie că el trebuie să și gîndească, să și simtă, să se și comporte în raport cu vîrsta pe care o arată, cu alte cuvinte să poarte și întreaga responsabilitate a faptelor sale. Fără a analiza dar lucrurile mai adînc, pornim de la ideea că dacă copiii cresc mai repede sub aspect fizic, ei trebuie să se maturizeze mai devreme și pe plan intelectual și moral. Ce se întîmplă însă în realitate?

În căutarea răspunsului, ne lovim chiar de la primii pași de o dificultate. Pentru măsurarea staturii, a capacității toracice, a greutateii corporale facem apel la criteriile precise. Mai mult, măsurăm chiar și ritmul evoluției fiziologice: se știe, de pildă, cu precizie cu cît timp înainte încep acum să apară dinții, cînd ia sfîrșit osificarea scheletului etc. Toate acestea sînt măsurate, calculate, interpretate pentru că se pretează la măsurători, calcule, interpretări. Și, lucru esențial, pentru elementele de mai sus există și termeni de comparație: măsurători antropometrice se fac încă din secolul trecut.

Pentru dezvoltarea intelectuală și morală, în schimb, nu există criterii de măsurare atît de precise. Într-adevăr, cum s-ar putea măsura — nu după ani, ci după nivelul dezvoltării — cine este mai matur sau mai puțin matur? Și totuși, ce criterii de măsurare a dezvoltării intelectuale și morale s-ar putea utiliza? Există, e adevărat, mai multe criterii, dar toate sînt la fel de incerte.

Să admitem totuși că am învățat să măsurăm precis și inteligența, și nivelul de dezvoltare morală. Și le-am și măsurat. Dar cu asta tot n-am putea răspunde la întrebarea care privește accelerarea acestor fenomene. Căci pînă acum nu s-au mai făcut asemenea măsurători. Încît am „rezolva” problema doar sub forma unor raționamente și ipoteze logice, indicii indirecti și mărturii izolate, și nu la nivelul confruntării unor factori precis determinați.

Cu timpul se vor acumula desigur suficiente observații sistematice și fapte științifice determinate. Dar viața nu

poate aștepta, multe probleme se cer rezolvate încă de acum.

Așadar, dezvoltarea intelectuală cunoaște și ea un proces de accelerare? Există cîteva elemente care îndreptățesc un răspuns afirmativ. Nu e vorba numai de faptul că copiii de azi știu mai multe decît știam noi, adulții, la vîrsta lor. În unele domenii ei sînt neîndoielnic mai erudiți, pentru că însăși omeniirea a acumulat între timp mai multe cunoștințe. Dar un volum mai mare de cunoștințe înseamnă, oare, neapărat și un nivel mai înalt de dezvoltare intelectuală? Evident, nu. Un individ poate cunoaște multe lucruri

rițată și orientată către un țel precis, este totuși în mare măsură organizată. Ea se deosebește astfel de accelerarea fizică, spontană care ar putea, eventual, fi în funcție de activitatea solară sau compoziția chimică a aerului.

Condițiile maturizării morale

Atîta timp cît nu sîntem foarte convingeți de dependența accelerării intelectuale de accelerarea fizică, un răspuns afirmativ la întrebarea dacă sporirea volumului de cunoștințe și dezvoltarea intelectuală accelerată duc la o mai timpurie maturizare și pe plan moral a individului este încă incert.

Știm desigur că un mai mare volum de cunoștințe, un mai înalt nivel de gîndire generează inevitabil și noi necesități — de cunoaștere, de creație — și noi moduri de activitate pentru satisfacerea lor — mai mature, mai moderne. Pentru oricare este evident că, în acest sens, copiii noștri s-au maturizat, sînt cu un pas înaintea copiilor din generațiile anterioare. Într-adevăr, ce mulți copii sînt astăzi atrași de diverse activități de creație!

Să nu uităm însă că bunătatea, puterea de înțelegere, cîntea, dragostea de muncă și alte calități morale nu sînt funcții directe ale intelectului. Iar „proștii” și „deșteptii” pot fi la fel de buni, de cînstiți și avea o egală dragoste de muncă; dar ei mai pot fi și cruzi, mincinoși, leneși. Aceste trăsături — atît cele pozitive cît și cele negative — depind nu numai de înțelegerea normelor morale, ci și de gradul în care ele au devenit o necesitate, o obișnuință. Ceea ce depinde, la rîndul ei, de educație și de propria experiență morală a copiilor.

Dezvoltarea morală este, așadar, un proces care nu are o legătură directă cu accelerarea fizică și cea intelectuală. Ce s-ar mai putea spune totuși despre ea?

În această ordine de idei cred că avem de-a face cu un original paradox. În timp ce organizarea învățămîntului tinde către o mai puternică accelerare a dezvoltării intelectuale, deci către un fel de comprimare a copilăriei, către o maturizare intelectuală mai timpurie, educația — mai ales educația în familie — se orientează, dimpotrivă, către o copilărie cît mai lungă.

Dintr-un motiv sau altul, copilăria socială a devenit oricum mai lungă. Durata învățămîntului obligatoriu a fost prelungită, pentru stăpînirea unei meserii se acordă o perioadă mai mare de timp. Și mai important este însă faptul că a crescut nivelul material de viață, ceea ce contribuie, de asemenea, la creșterea duratei copilăriei. Cu alte cuvinte, deși devin mai devreme „mari”, copiii rămîn mai mult timp „mici”.

„Cît timp sînt mici, ce pretenții poți să ai de la ei?” îi apără cu îndrăjire unii părinți. Iar în școală se manifestă aceeași atitudine și aceleași exigențe ca și față de copiii de-o vîrstă cu ei din alte generații: să-și facă temele, să aibă o atitudine corespunzătoare, să asculte de cei mai mari decît ei.

Nu mă gîndesc, evident, să creăm dificultăți artificiale școlarelor de azi. Au și așa destule greutăți cu însușirea unui bagaj de cunoștințe tot mai bogat. Învingîndu-le, școlarul își însușește nu numai matematica sau limba maternă, ci și dragostea de muncă, priceperea de a-și impune eforturi tot mai mari, de a face nu numai ce vrea el, ci și ceea ce trebuie. În felul acesta se consolidează voința, se formează spontaneitatea în comportare. Încît un sistem de învățămînt mai complex, dar nu exagerat de dificil, ar putea grăbi și formarea trăsăturilor volitive ale caracterului. Nu înseamnă totuși că un copil care ține să învețe va manifesta voință și în raporturile cu oamenii, în biruirea dificultăților pe toate planurile. Și chiar dacă ar fi așa, voința nu generează și bunătate, omenie, sensibilitate etc. Ea poate lua și forma egoismului. De aceea, însușirile pozitive trebuie cultivate.

Așadar, noile posibilități ale copiilor nu mai corespund cu vechea accepție a dezvoltării intelectuale. Aceasta din urmă n-a atins încă limita posibilităților fizice și intelectuale, mult crescute, ale copiilor. Fiind mai înalți, mai puternici, școlarii de azi ar putea fi și mai buni, mai independenți, cu mai multă răspundere pentru faptele lor. Dar ei nu sînt obișnuiți cu aceste lucruri și de aceea nici nu simt nevoia să manifeste asemenea trăsături. Ei nu știu și nu simt că posibilitățile fizice îi obligă la generozitate, că adevărata maturizare constă în mărinimie, în grija față de alții, în știința de a da, nu în dreptul de a lua etc.

Cînd un copil face o faptă bună nu din convingere, ci dintr-o pornire instinctivă, din obișnuință, de plăcere, înseamnă că fondul său moral se sprijină pe o experiență emoțională. Cea mai propice perioadă pentru formarea acestor trăsături este prima perioadă a copilăriei, cînd copiii au o încredere nelimitată în cei mari, îi imită etc. Dar însușirea normelor morale și formarea conștiinței morale se realizează mai intens în anii adolescenței și tinereții.

Și continuă, dealtfel, pînă la sfîrșitul vieții.

Maria Neimark

documenta.

documentar docum
mentar documentar du
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Cum să ne purtăm cu copiii noștri care cresc vertiginos? — asta-i întrebarea

fără a ști însă neapărat să și gîndească, să utilizeze cunoștințele pe care le stăpînește. Or, nimeni nu poate spune exact dacă din acest punct de vedere copiii de azi se deosebesc de cei din generațiile anterioare. E adevărat, există destule motive să credem că generația actuală de copii progresează într-un ritm mai accelerat; că deprinderea noțiunilor, gîndirea abstractă, memoria logică etc. se formează la ei mai devreme decît la copiii de acum cîteva decenii.

Problema se pune însă altfel: acest tip de accelerare — dacă admitem bineînțeles existența ei — are vreo legătură cu accelerarea fizică ori este un proces independent?

Accelerarea fizică este un fenomen pe care omul n-a ajuns încă să-l dirijeze. Nu știm nici măcar de ce factori depinde. În timp ce dezvoltarea intelectuală a omului depinde de programele de învățămînt, de metodele și durata instruirii, de cărți, filme, emisiuni radio și programe de televiziune, într-un cuvînt de tot ceea ce ne nîmă azi flux informațional care se abate asupra omului modern datorită transformărilor sociale și tehnice la scară mondială. Cu alte cuvinte, accelerarea depinde de activitatea umană, iar dacă ultima nu poate fi în totalitatea ei di-

NOUĂ SOLIE DE PACE ȘI PRIETENIE

Intovărașit de gândurile pline de afecțiune și de cele mai calde urări de succes ale întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Consiliului de Stat, întreprinde, se știe, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu o vizită în Liberia, Argentina și Guineea.

Venind după memorabila călătorie efectuată acum doi ani de președintele Nicolae Ceaușescu în opt țări din Africa, după întâlnirile ulterioare cu alți lideri ai lumii africane, după recenta vizită în unele țări arabe, prezența în Liberia a conducătorului statului român a însemnat o nouă și elocventă ilustrare a politicii consecvente a țării noastre de dezvoltare a raporturilor cu statele de pe acest continent, angajate pe calea unei vieți noi, de sine stătătoare.

Nouă solie a colaborării, păcii și prieteniei, vizita în Liberia a marcat, într-adevăr, un moment deosebit de semnificativ în relațiile dintre cele două țări. Deși relativ scurtă, ea a pus bazele unei colaborări fructuoase în domeniile economic, tehnico-științific și cultural, statornicind astfel un cadru fertil pentru o cooperare multilaterală româno-liberiană. Căci odată cu semnarea unor acorduri și înțelegeri de colaborare în domeniile mineritului, metalurgiei, industriei lemnului și prelucrării cauciucului natural s-a exprimat dorința reciprocă de a se acționa în strânsă legătură pentru a accelera cooperarea bilaterală și pentru întărirea legăturilor de prietenie care există între cele două țări.

În același timp, Declarația solemnă și Comunicatul comun semnate la sfârșitul vizitei constituie documente programatice care proclamă hotărârea celor două părți de a-și

aduce contribuția la afirmarea păcii, progresului și securității internaționale, convingerea lor fermă că pacea și securitatea internațională trebuie să se întemeieze pe dreptul sacru al fiecărui stat la libertate, suveranitate și independență națională, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur destinul, fără nici un amestec, constrângere sau presiune din afară, pe participarea tuturor statelor, mari, mijlocii și mici, la soluționarea problemelor cu care este confruntată omenirea.

În felul acesta, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Liberia a deschis cale largă cooperării reciproc avantajoase dintre cele două state, servind în același timp și cauzei generale a colaborării și păcii în lume.

Marți 5 martie, după un zbor de 6 900 de kilometri de la Monrovia la Buenos Aires, întâmpinat cu manifestări de caldă simpatie și prietenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a început vizita în Argentina.

În noile condiții, a arătat conducătorul de stat al României socialiste la sosirea în țara prietenă, „...când poporul nostru și poporul argentinian depun eforturi pentru a asigura dezvoltarea economică și socială independentă, colaborarea dintre popoarele noastre este o necesitate imperioasă. Sper că vizita, contactele, dialogul pe care le vom continua în capitala Argentinei vor identifica noi căi de amplificare a colaborării”.

Este și dorința întregii noastre națiuni, care urează iubitelui ei conducător activitate rodnică și cele mai strălucite rezultate în nobile-i misiune de mesager al sentimentelor de prietenie, colaborare și înțelegere internațională.

ale Mănăstirii Gorițki ochii cuprind orașul nou, lacul Pleșcevo, pădurea în care mai sălășluiesc elani și satele de pescari.

TRANSPORTURI

Funicularele sint la înălțime

Fiecare mijloc de transport are par-tizanii săi. Unii preferă automobilul, alții trenul, navigația maritimă, aeriană etc. Există însă locuri unde nu se poate ajunge cu nici unul din mijloacele de transport obișnuite. E vorba de marile altitudini.

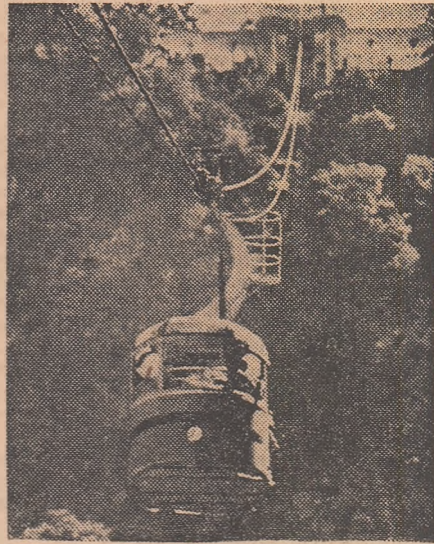
Șesele în serpentină, care în ultima vreme ajung la înălțimi tot mai mari, urmează adesea trasee atât de ciudate, încât după ce străbatem mai mulți kilometri constatăm cu mirare că ne aflăm aproape în același loc, doar că de fiecare dată cu câțiva metri mai sus. Și atunci ne amintim fără voie de o axiomă pe care școlarii o învață într-unul din primele capitole ale geometriei: drumul cel mai scurt dintre două puncte este linia dreaptă. Într-adevăr, fringhie bine întinsă de la o margine la alta a unei prăpastii este o cale mult mai scurtă decât o cărare care o ocolește. Acesta a fost dealtfel și prototipul funicularelor de astăzi.

Săpături arheologice au dat la iveală în mine antice funiculare primitive: un scripete, o fringhie și un fel de benă. Dar începuturile utilizării pe scară largă a transportului cu funicularul trebuie situate la mijlocul secolului trecut. Acum acest mijloc de transport este folosit pe scară tot mai largă atât pentru mărfuri, cât și pentru călători.

În industrie, funicularele sint utilizate mai ales pentru transportul mine-reurilor. În ultima vreme ele s-au extins însă și la alte domenii. În Olanda, de pildă, umplutura pentru diguri este turnată din vagonete care circulă pe un cablu. Într-un port marocan, funicularul susținute de piloni puternici descarcă navele la zeci de metri în larg.

Eficiența economică a funicularelor din unele regiuni muntoase este greu de apreciat pentru simplul motiv că nu există termen de comparație. Uneori se pot face totuși evaluări concludente. La combinatul de ciment de la Sterlita-mak, Munții Urali, calcarul este transportat dintotdeauna cu funicularul. Din cauza unor reparații recente, acesta a fost înlocuit de autocamioane și transportul... s-a scumpit de cinci ori. Și încă în acest caz șoseaua merge paralel cu linia funicularului. Dar iată și un calcul al unor specialiști elvețieni. Orașul Zürich este legat de suburbii printr-un funicular cu o lungime de 1 300 metri. Acesta transportă circa 8 000 de călători pe oră. Dacă în locul lui s-ar fi construit o linie de metro, ea ar fi costat de trei ori mai scump.

De aceea, construcția de funicular e luat în ultima vreme o mare dezvoltare.

Utilizări neașteptate

În U.R.S.S., de pildă, se construiesc acum câteva linii pe țărmul Crimeii și Caucazului. De asemenea, continuă construcția funicularului de pe Elbrus. În viitorul apropiat, datorită perfecționării sale, acest comod mijloc de transport va cunoaște o și mai mare extindere. Căci dacă în clipa de față cabinele de funicular au o capacitate de cel mult 40 de călători, peste puțină vreme ele vor putea lua până la 200 de pasageri. După cum se prevede și o sporire a vitezei lor, de la 60 la 200 de kilometri pe oră.

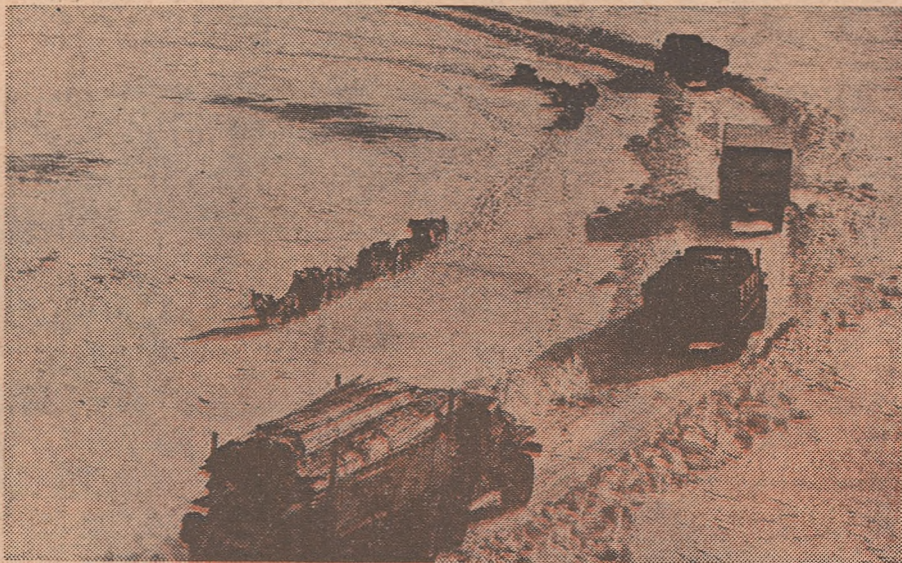
PROBLEME ȘI SOLUȚII

Mașina arhitect

Problemele pe care le rezolvă computerele s-au înmulțit și diversificat. În multe cazuri, rezultatele calculatoarelor sint furnizate acum grafic, nu în limbajul „clasic” al descrierii numerice. Pe baza datelor primite de la computer, un dispozitiv special trasează pe hirtie desene industriale, scheme electrice și de altă natură, grafice, hărți meteorologice etc. Valoarea informațiilor astfel primite este incontestabilă. Iată un exemplu.

Într-o mașină electronică de calcul au fost introduse coordonatele reperelor caracteristice ale edificiului în construcție al redacției ziarului „Izvestia” din Moscova. Pe baza lor, computerul trebuia să calculeze imaginea de perspectivă a clădirii privite dintr-un anumit unghi. În numai câteva minute el a furnizat într-adevăr dispozitivului amintit datele necesare, iar acesta a executat în alte câteva minute desenul clădirii. Un arhitect care ar fi făcut același lucru ar fi avut nevoie de câteva săptămâni.

Pe ce principiu funcționează dispozitivul de înregistrare grafică? Un translator special traduce codul în care mașina calculează coordonatele tuturor punctelor de pe viitorul desen sau grafic într-un alt cod, cu impulsuri. Aceste impulsuri comandă două motoare care deplasează pe rând elementele dispozitivului, pînă cînd pe hirtie apare desenul cerut. Dar cum dispozitivul pentru transpunerea grafică a datelor primește de la computer informațiile cu o viteză mai mare decât aceea a regimului său de lucru, posedă și el o „memorie” în care stochează ceea ce

Iarna, cînd în Iakutia apele fluviilor îngheață pînă la doi metri adîncime, ele sint utilizate ca artere de transport de mare capacitate

Foto: V. Iakovlev (A.P.N.)

nu poate prelua în momentul respectiv. Datele primite de la computer în 0,02 secunde sint exprimate grafic în șaiszeci de minute.

TURISM

Orașul din spatele pădurii

La jumătatea drumului dintre Moscova și Iaroslavl, principalele centre ale vechiului cnezat moscovit din secolul XII, se află Pereslavl-Zalesski. Fiind doar cu cinci ani mai tînăr decît Moscova, este deci o așezare cu adevărat istorică, dar care trece adesea neobservată în epoca noastră, în care orașe noi țîșnesc parcă de azi pe mine din pămînt și în cițiva ani ajung la 100 000—200 000 de locuitori.

După Vladimir și Suzdal, Pereslavl este însă acum pe cale să redevină celebru, căci are toate premisele necesare pentru a se transforma într-un adevărat rai al turiștilor. Este situat la marginea unui lac dominat de două splendide mănăstiri, clădite una în fața celeilalte pe dealurile din jurul lacului. În imediata apropiere se află valul de întărire al vechiului oraș slav Klișina, care nu se mai găsește pe nici o hartă, întrucît a fost distrus în secolul VIII.

Orașul „din spatele pădurii” (căci acesta înseamnă Zalesski) a fost și el

prădat și incendiat de cîteva ori de tătari, dar a avut forța să renască de fiecare dată. Catedrala Spaso-Preobrajenski datează din anul înființării orașului (1152) și este socotită modelul bisericilor rusești de formă paralelipipedică, cu linii sobre și ornamente puține. La Pereslavl a fost surghiunit în copilărie Petru cel Mare și se spune că acolo s-ar fi născut flota rusă. Pe lacul Pleșcevo mai plutește și acum o bărcuță despre care se crede că a fost construită chiar de Petru. În fine, în vara anului 1894, locuința de vară a fabricantului Ganși l-a adăpostit pe Lenin. Reconstituită cu grijă, vechea casă este acum muzeu.

Planurile de reamenajare a orașului au fost întocmite sub conducerea lui I.B. Purișev, arhitect-șef al regiunii Iaroslavl. Ele prevăd numeroase clădiri noi, care nu vor depăși însă trei etaje și vor fi amplasate la oarecare distanță de centru. Orașul nou se naște la limita de nord; cartierul industrial va fi și mai îndepărtat. Lîngă lac vor fi construite complexe turistice. Hotelurile și motelurile vor avea și ele tot cîte trei etaje, astfel încît se vor pierde printre copaci.

Arhitecții și cei 7 000 de membri ai „Societății pentru protecția monumentelor istorice” au acordat o deosebită grijă clădirilor vechi, imbinînd restaurarea cu transformarea. La Mănăstirea Nikițki, de exemplu, camerele princiare, ale personalului de serviciu și ale călătorilor, dar și chiliile călugărilor vor deveni camere de hotel. În aceste operații Pereslavl se bazează pe experiența cîștigată la Suzdal. Mănăstirea Fiodorovski a și fost reamenajată; chiliile călugărilor adăpostesc 300 de paturi de hotel. Acum vine rîndul Mănăstirii Danilovski. Iar din turnul de pază și de pe zidurile de apărare din cărămidă roșie

VĂ ROG, UN COLOBUS!

Cu camera de filmat în junglă

„N-aș putea spune că am ajuns ușor în satul Bambavo — arată biologul englez Gerald Durrell într-un reportaj publicat în „Vokrug sveta”. Mai întâi am văzut o mină și nimic altceva din ceea ce îmi imaginam. După ce am trecut pe lângă o mare clădire administrativă și pe lângă un bazin de înot, care era însă gol dacă facem abstracție de frunzele moarte care zăceau pe fundul lui, am zărit printre copaci șapte sau opt căsuțe de lemn, de unde se deschidea splendida panoramă a așezării pe care o căutam. Dincolo de ea, pe sute de kilometri, pînă la hotarul cu Liberia se întindea o pădure compactă. Ne-am ales două căsuțe și am început să ne desfăcem bagajele.

În sfîrșit sosise clipa cînd urma să trecem la acțiune. Am luat contact cu mai marele satului Bambavo, i-am explicat ce ne adusese acolo și i-am rugat să ne găsească niște oameni care să ne facă rost de tot felul de animale, de la broaște pînă la elefanți. Dar nu ne-am limitat la asta ci, după ce ne-am procurat mai multe cuști, am plecat să cutreierăm toate satele pe o rază de 30 km ca să ne facem cunoscute intențiile. În fiecare sat spuneam că peste trei zile aveam să revenim ca să vedem ce fel de animale prinseseră locuitorii pentru noi.

Intr-o seară, după ce ne-am întors dintr-o astfel de vizită, tocmai cînd ne pregăteam să ne culcăm, am auzit niște sunete ciudate. Curînd dintre copaci au ieșit cîțiva oameni care-și luminau drumul cu felinare. Așteptam cu nerăbdare să vedem despre ce-i vorba.

— Ei, prieteni, ce vă aduce la noi? am întrebat.

— Am adus un animal, domnule, un animal, a sunat răspunsul.

Oamenii au lăsat jos cușca, iar noi am încercat să vedem ce era înăuntru. Judecînd după cușcă, ar fi trebuit să fie un animal mare. Dar nu deslușeam nimic în ea.

— Fiți cu băgare de seamă! ne-a spus un vîntător, că mușcă.

Cînd am ridicat puțin capacul, am văzut în cușcă un botișor adorabil. Era o maimuță miniaturală, care ar fi încăput foarte bine, cred, într-un ibric mare de ceai. Am dat complet la o parte capacul și am scos puilul afară.

— Animalul ăsta nu mușcă, i-am spus vîntătorului. Nu e o maimuță adultă, ci un pui.

Cunoșteam bine obiceiul... Localnicii sînt convinși că cu cît animalul e mai agresiv, cu atît trebuie să fie mai mare prețul lui. Tirgul a durat astfel destul de mult, dar în cele din urmă am izbutit să reduc prețul de la 5 lire la 2. De fapt maimuțica nu valora atît, însă știam din experiență că la început trebuie să plătești mai bine ca să-i stimulezi pe vîntători.

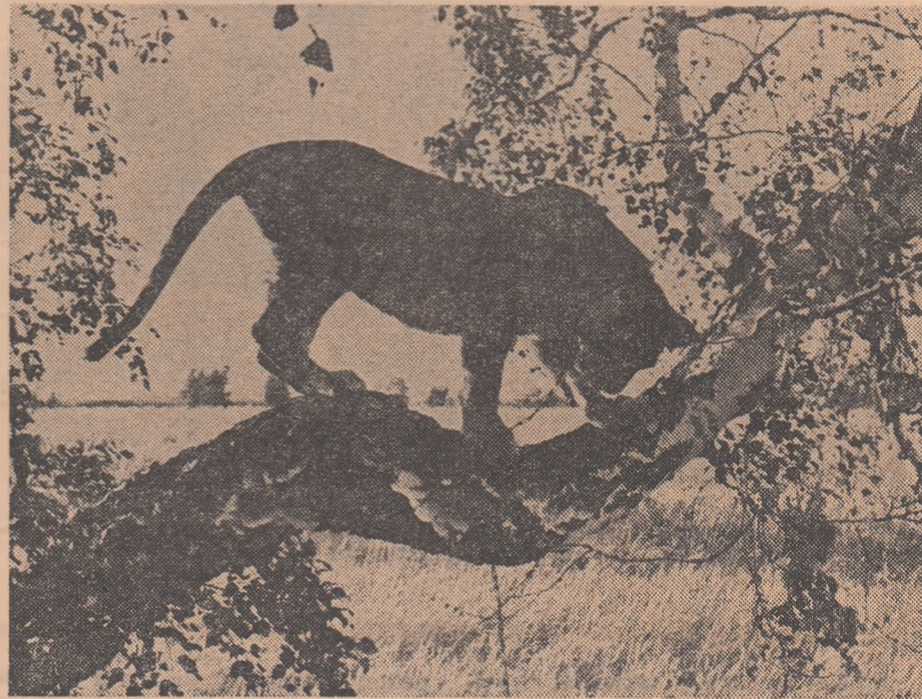
— Iată, deci prima achiziție, i-am spus credinciosului meu John. Nu e rea. E o specie destul de rară. S-o socotim un semn bun.

Așa cum mă așteptam, vestea că plăteam bine s-a răspîndit ca fulgerul și în următoarele zile am început să fim asaltați cu tot soiul de animale: porci mistreți și maimuțe, șobolani mari cît o pisică și manguste de diverse specii și dimensiuni, lilieci și bufnițe etc. De asemenea, nici noi nu ne întorceam cu mîna goală din vizitele prin sate, chiar dacă aduceam numai o broască țestoasă sau un piton tînăr. În cuști suierau, chițăiau, țipau sau mormăiau tot felul de vietăți, încît eram convinși că băieții noștri de la televiziune aveau să fie mulțumiți de „recoltă”. Nu izbutisem însă să facem rost de colobuși și de leopardzi, pentru care dealtfel ne deplasasem în special în Sierra Leone.

În fiecare zi, după ce ne beam ceaiul și admiram răsăritul de soare, făceam o inspecție pe la cuști ca să ne convinsem că în cursul nopții nu se îmbolnăvisese cumva vreun animal, apoi John hrănea puilul cu lapte sau altceva anume

pentru ei, iar eu începeam să curăț cuștile. După această operație nu prea plăcută, tocmai fructe și alte alimente pentru animale. În sfîrșit sosea ora prînzului și grupul de operatori ureca pînă la noi. Mîncam, discutăm programul de filmare pe ziua respectivă și treceam la lucru.

Evident, orice film este într-un fel trucat. Dacă doream să prezentăm prinderea unui animal trebuia, de pildă, să-l scoatem din cușcă, să-l ducem înapoi în pădure și să-l capturăm iar, dar de astă dată în fața teleobiectivului. Dacă voiam să dovedim anumite trăsături de comportament ale unui animal, trebuia să-l ducem în pădure,

Intîlnire în afară de program...

să-i dăm drumul într-o zonă potrivită, înconjurată cu o plasă și să așteptăm pînă cînd „actorul” nostru făcea ce aveam noi nevoie. Este o operație dificilă, care reclamă multă răbdare, mai ales cînd soarele arde necruțător.

Desigur, filmam și operația cotidiană de curățire și hrănire a animalelor. De altfel îngrijirea colecției noastre de protejați era greu de socotit o operație de rutină. Căci ei căutau să ne uimească, ba chiar să ne scoată din sărite. Iată, de pildă, ce ne făcea prundărașul african, o pasăre splendidă. Cum nu puteam să-i procurăm hrana naturală în cantități necesare (era vorba despre mici șopirle și șerpi sau greieri și lăcuste), a trebuit să-l obișnuim să mănince carne tăiată în bucățele. Dar înainte de a o înghiți, bizara vietate „ucidă” îndîrjită fiecare bucățică, izbind-o de un băț...

„Dragi spectatori,
luați două linguri de...”

În orice asemenea expediție vine o clipă cînd îți se pare că ești pregătit aproape pentru orice încercare. E o clipă primejdioasă însă, pentru că niciodată nu poți să prevezi totul.

Într-o bună zi, bunăoară, ni s-a adus un frumos exemplar de pasăre-rinocer. Este o pasăre cu niște splendide pene negre, o „cască” de fulgi albi și un cioc foarte mare și încovoiat parecî în formă de corn, de unde-i vine dealtfel și numele. Eram grozav de bucuroși pentru că era prima noastră pasăre de acest

fel. De aceea i-am ținut lui John o lecție despre păsările-rinocer și despre deprinderile lor. De obicei ele sînt ușor de hrănit, de aceea eram convins că Tommy al nostru, cum îl botezasem, nu va face excepție. Am făcut deci rost de fructe, l-am așezat pe Tommy pe o măsută specială și i-am pus în față câteva bucățele ademenitoare. Dar el nici n-a clipit măcar.

— Nu-i nimic, are să se obișnuiască, am spus. În orice caz, la început va trebui să-l hrănim cu forța.

I-am vîrît pe gît o bucățică, dar Tommy a dat-o imediat afară. I-am vîrît încă una, însă pasărea s-a descotoșit și de ea în același fel.

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

două zi, cînd le oferi portocale vietățile te privesc profund jignite și preferă alunele. Iar dacă nu le răsfeți, așa cum o bătrînă doamnă își răsfață căte-lușul cu păr cirlionțat, ele se jigăresc repede.

Intr-o zi am intrat în posesia unui pangolin, împrejurare care m-a bucurat mult, intrucît în precedentele expediții făcute în vestul Africii nu izbutisem niciodată să pun mîna pe acest animal ciudat, care seamănă cu un con de brad, căci e acoperit cu solzi cornoși. El se hrănește cu insecte. În Anglia mă gîndisem mult la hrana pangolinilor și ajunsesem la concluzia că în ea ar trebui adăugat și acid formic. De aceea acum aveam la mine destule flacoane cu acid formic și zilnic pregăteam chiar eu mîncarea pangolinului nostru. În timpul acestei operații, mi-am imaginat cum ar prezenta la televiziune rețeta mea un specialist în gastronomie:

„Stimați spectatori, luați două linguri de lapte praf, amestecați cu un sfert de pint (un pint=0,56 l) de apă și în această masă densă turnați un ou crud și bateți bine. Apoi adăugați un pumn de carne tocată, amestecați iar, puneți un fragmentel de mușuroi de furnică și câteva picături de acid formic. Serviți mîncarea imediat. Succesul pe care-l va avea la oaspeții dv. vă va bucura, evident, asigurîndu-vă în același timp faima de cel mai bun organizator de recepții pentru pangolini din tot cursul sezonului”.

Și Tarzan ar fi invidios

În sfîrșit, filmasem cea mai mare parte din colecția noastră de vietăți și ne aflam în posesia unui munte de benzi, dar mai trebuia să capturăm două specii de animale, colobuși negri-roșii și negri-albi. Băștinașii din împrejurimi ne aduseseră tot felul de maimuțe, însă nici un colobus, încît în cele din urmă am hotărît să organizăm o vîntătoare de maimuțe.

— Vîntătoare de maimuțe? m-a întrebat neîncercător un tînăr din grupul de filmare.

— Da. Pe plantațiile de cacao se organizează destul de des astfel de vîntători. Toate maimuțele dintr-o zonă sînt încercuite și ucise, pentru că distruge plantațiile. Dacă nu mă înșel, autoritățile plătesc recompense: un șiling pentru o maimuță. Chiar azi am să-l rog pe John să se ducă la Kenema și să aștepte unde ar fi mai bine să organizăm vîntătoria. Ai mai avea un subiect interesant de filmat.

Zis și făcut. John mi-a adus numai vești bune. În cel puțin trei-patru sate puteam porni imediat la treabă. Dar înainte de asta, în timp ce treceam printr-o pădure, am avut norocul să văd în virful unor copaci un cîrd de colobuși negri-albi. Erau șase maimuțe, iar o femelă ținea în brațe doi puil, lucru destul de neobișnuit. Animalele se hrăneau liniștite la vreo 10 m deasupra capului meu și nu-mi dădeau nici o atenție. Privindu-le mai atent am constatat că erau mai puțin frumoase decît cele negri-roșii, în schimb erau foarte simpatice. Și apoi erau teribil de agile. Se aruncau, fără să clipească, de la mare înălțime și aterizau pe creanga pe care doreau cu o precizie și eleganță care ar fi stîrnit pînă și invidia lui Tarzan.

...Trebuie să recunosc că am avut mare noroc. După vîntătoare, mi-am numărat prada. Mă refer, bineînțeles, la colobușii vii: 10 negri-roșii și șapte negri-albi și, foarte important, de sexe, mărimi și vîrste diferite. Eram în culmea fericirii, deși îmi spuneam că era doar primul pas. Greul abia urma, căci nu era deloc sigur că maimuțele noastre aveau să trăiască în captivitate”.

INTERVIU

Dacă aş fi vrăjitoare...

Mă aflam la Palatul culturii din Leningrad, la o întâlnire a publicului cu actorii Teatrului Comsomolului leninist. La un moment dat pe scenă a urcat o femeie foarte fină și după toate aparențele intimidată și s-a adresat spectatorilor, întrebându-i direct ce ar vrea să știe despre dînsa. Din sală au început să curgă întrebările. Respirînd adînc, actrița a prins să răspundă. Vorbea cu o sinceritate dezarmantă, fără să se sinchisească dacă ceea ce se spune o avantajează sau nu.

Dealtfel sinceritatea și spontaneitatea sînt calitățile principale ale Larisei Malevannaia. Lucru de care m-am convins o dată mai mult în convorbirea pe care am avut-o cu ea.

— Ca orice om, am și eu defectele mele. Un singur lucru nu știu să fac: să mint, să simulez. Nu caut niciodată să par mai bună, mai deșteaptă, mai altfel decît sînt în realitate.

Pe scenă a jucat Maria Antonovna în „Revizorul” de Gogol, Ioana d'Arc în „Ciocîrlia” de Anouilh, Mariutka în „Al 41-lea” de Lavreniov, Ninuccio în „De Pretore Vincenzo” de Eduardo de Filippo, în piese sovietice moderne de Volodin, Dvoretzki ș.a.

Bineînțeles, cinematograful nu putea să o ignoreze. A turnat în diverse studiouri: „Lenfilm” („Ziua nunții”), „Dovjenko” („Uraganul se numește Maria”), „Moldova-Film” („Explozie întîrziată”), „Gorki” („Cerul de deasupra norilor”) și iarăși „Lenfilm” („Permiteți decolarea”, „Marele maestru”).

Larisa Malevannaia este atrasă de naturile întregre, de universul complex al femeilor intelectuale și foarte sensibile. În filmul „Permiteți decolarea”, cu rolul Caterinei, femeie măritată care iubește pe altul și care, urînd ipocrizia, își disprețuiește soțul fiindcă acesta se prefacă a nu ști nimic, numai ca să salveze aparențele, ea face dintr-o posibilă istorie cu banalul triumf conjugal o dramă autentică. Complet opusă în „Marele maestru”, Lena ei este mîndră, vanitoasă, sarcastică, sociabilă. Inteligentă și spirituală. Capabilă să se analizeze lucid, spontană avînd și puțină răutate, și puțin egoism, și o încredere exagerată în sine însăși, și totuși împiedicîndu-ne să o judecăm sever. Pentru că este de o sinceritate cuceritoare, care suscită simpatia.

Există o categorie de oameni care par slabi, nehotărîți, dar care manifestă o fermitate de neclintit în momente și situații decisive. Larisa Malevannaia este, după părerea mea, un astfel de om.

— Am simțit nevoia să joc de la șapte ani, cînd m-am dus la școală. Cum aveam ocazia, dădeam friu liber fanteziei, organizam spectacole. De obicei jucam personajele filmelor pe care le vedeam. Într-o seară m-am dus cu niște vecini la club să vedem un film nou. La întoarcere m-am pierdut de ei. Era tîrziu, cerul era sumbru, copacii mi se păreau uriași. Știam că în saț nimeni nu-mi poate face nici un rău și totuși îmi era frică. Mi se părea că vîd peste tot numai draci și vrăjitoare. Ca să-mi fac curaj, m-am întrebat cu dinții clînjînd: de ce să-mi fie frică? De cine? Vrăjitoare nu există, draci — nici atît. Ei, dacă aş fi eu vrăjitoare... atunci nu m-aș mai teme de nimic. În clipa aceea am simțit că cresc, mi s-a făcut foarte cald, mi se părea că pot face orice, chiar

să zbor, cu sau fără mătură. Am fost brusc invadată de o bucurie atît de mare, încît am scos un țipăt infri-coșător. Așa m-au găsit bieții vecini.

Visam să mă fac artistă, însă mi se spunea că pentru asta e nevoie să fii frumoasă. Și atunci, ca să-mi pun visul la adăpost de ironii, spuneam că nu vreau să fiu actriță, ci regizoare. După absolvirea școlii, mama nu mi-a dat voie să mă înscriu la Institutul de teatru. Am plîns amar și m-am înscris la Institutul pedagogic din Krasnodar, la Facultatea de istorie și filologie. Studiile mergeau șchiopătînd, în schimb citeam tot ce găseam despre teatru. Cînd îmi mai rămăseseră doar șase luni pînă la absolvirea institutului, m-am hotărît să-l abandonez și să plec la Leningrad, orașul în care visam să studiez arta dramatică. Colegii mei au făcut o chetă, mi-au strîns bani de drum și am plecat la Leningrad, unde m-am înscris la Facultatea de regie. M-a examinat Aleksandr Muzil, regizor la teatrul „Pușkin”. Mal tîrziu am aflat că independența mea de gîndire, hotărîrea și sinceritatea

Un triumf al sincerității

mea au jucat un rol hotărîtor: am fost admisă.

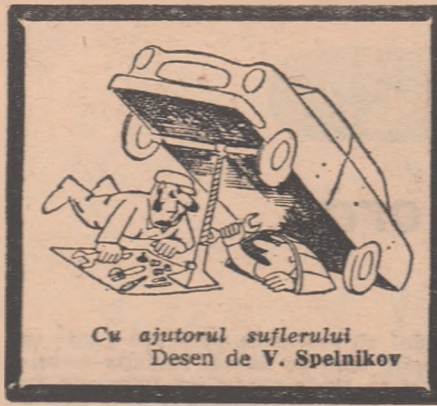
Am absolvit facultatea cu calificativul „foarte bine” și am devenit... actriță. Aș fi putut rămîne la Leningrad, însă clasa noastră a hotărît să plece în Siberia, la Krasnoiarsk, unde am înființat Teatrul tînărului spectator. În provincie actorul tînăr se poate verifica mai bine. Trupa este mai mică, premierele mai dese — zece, spre deosebire de patru în capitală, ceea ce înseamnă minimum trei roluri pe săptămîne. Am jucat mai întîi un rol, apoi alte două care au fost un eșec. Însă nimeni nu m-a dat afară, din contra, mi s-au incredințat două roluri deodată. Le-am jucat mai bine decît pe primele și am scăpat de trac. Am învățat să nu mai fiu prea prudentă, să nu mă tem mereu că greșesc. În general cînd viața și arta sînt privite ca o lecție de caligrafie, unde fiecare literă trebuie să fie perfectă, lucrul e plictisitor și sînt puține șanse să faci ceva cu adevărat mare. Astăzi apar pe scenă și pe ecran așa cum sînt: bună, rea, urîtă, frumoasă. Iar cînd simt că m-am epuizat, că m-am „golit”, că nu mai trăiesc un rol, ci îl reprezint, atunci mă odihnesc, citesc romane polițiste, tricotez pentru fiul meu...

Ioșif Volfson

CINEMA

Trimestrul din vacanța mare

Filmul pentru copii „Trimestrul V” se adresează în primul rînd părinților (dealtfel filmele pentru copii sînt întotdeauna în egală măsură și pentru părinți). Acestora li se atrage atenția, chiar de la început, să fie prudenți

Cu ajutorul suflerului
Desen de V. Spelnikov

cînd fac o promisiune, iar dacă au apucat să o facă, să se țină musai de ea căci copilul are și el mica lui personalitate care trebuie respectată. Încălcîndu-și făgăduiala, părinții din filmul nostru ar fi săvîrșit a doua greșeală, prima fiind aceea că au încheiat un fel de tîrg cu odrasla lor: tu ne aduci note bune, noi te ducem în vacanța mare la fratele tău la Bratsk (o călătorie de la Leningrad, unde își au domiciliul eroii noștri, la Bratsk, în Siberia, este o întregă aventură, mai ales la 13 ani). Oricum, băiatul a respectat învoiala, le-a adus notele promise, iar ei cît pe ce să nu-l mai lase, din motive ce pot fi înțelese doar de la o anumită vîrstă în sus, cînd știi ce e aceea să te chibzuiești de la o chenzină la alta („Vezi tu, trei bilete pînă la Bratsk costă”), dar nu și la vîrsta imaginației aprinse, a nevoii de afirmare și de argumente care să reziste la întrebarea: „Atunci de ce mi-ai promis?” Ar fi fost păcat să iasă așa, fiindcă băiatul e bun și ar fi adus oricum note mari. Dealtminteri și părinții sînt buni, dar cu mici lipsuri.

Deci puștiul pleacă, fericit peste poate, fiindcă pornea în călătorie nu cu unicul scop de a-și vizita fratele, cum credeau naivii de oameni mari. Anton mai avea un vis secret și sacru: să-și descopere idolul cu care a cîștigat un concurs foarte original, intitulat „Eroii vii” și care se desfășoară cam așa: îți alegi un erou (în viață), te documentezi, afli cît mai multe despre el și te prezinți în competiție. În întrecerea cu actorul Batalov (pe care avem toate motivele să credem că și l-a ales o fată), cu hocheistul Ragulin și cu alte celebrități, a ieșit învingător inginerul Kondrikov al lui Anton, care de cîteva decenii construiește, „urcînd” această meserie de jos de tot pînă sus de tot. Ni se reamintește astfel, dacă am uitat, dar n-avem voie să uităm, că copiii sînt nevoia de modele și că trebuie să fim atenți la ce îi atrage, ca să nu mai vorbim de situația ideală că înșiși părinții ar putea constitui un exemplu pentru dinșii.

Anton face, așadar, această călătorie lungă și se descurcă admirabil, prilej pentru scenaristul Mihail Kuraev și regizorul Grigori Aronov de a ne strecura în treacă că tutela măruntă poate fi nu numai plicticoasă, ci și dăunătoare, că spiritul de inițiativă și de independență trebuie cultivat de cum devine cazul, nu mai tîrziu și mai ales nu prea tîrziu. Iar pentru Anton, prilej de a descoperi o lume de la fereastra trenului și o lume în tren, iar apoi, pe sute de kilometri de șosea, de a asculta povești șoferești care au luat locul poveștilor vinătorești; de a descoperi o Siberie în plină industrializare (poate că în „jocul său secund” filmul vrea să fie o replică a Siberiei industriale la neuitata și bucolică „Balada Siberiei” a lui Ivan Piriev); de a descoperi un mare șantier cu realitatea lui complexă din care nu lipsesc... lipsurile, de pildă risipa (un puști care vrea să-și construiască un elicopter cu piese adunate de pe șantier își informează prietenul că s-ar găsi materiale și pentru un portavion. Oare cîți directori de șantier își pun mina în cap la această replică, precum chelul din zicală?); de a descoperi un prieten foarte interesant, un tip de mic vagabond gorkian cu trăsături asiatice, setos de a ști mai mult decît îl poate învăța școala, făcîndu-și „universitățile” în viață, inventator în spe, spirit neliniștit, exmatriculat din neînțelegere și apărut foarte frumos și cu intuiție fină de noul său prieten: „Las că știu eu cum vine treaba asta, întîi îi dau afară din școală, iar pe urmă le ridică „statui”. În acest rol al lui Gosa, micul interpret Igor Urumbekov, cu o personalitate bine conturată, își depășește partenerul protagonist, Serioja Gorbovski care, mai impersonal, îl face pe Anton simpatic mai ales datorită mutrișoarei lui nostime, bine puse în valoare.

Cu forța pasiunii care îl animă, Goșa îl atrage pe Anton în aventura pasionantă a construirii elicopterului. Că nu

reușesc să și zboare, nu contează. Importante sînt încercarea în sine, ideea și planul construcției, independența de gîndire. Cum se spune, intenția contează, mai ales la această vîrstă cînd viitorul se așterne înaintea. Totul e ca bunele intenții, cu care și iadul este pavat, să nu întîrzie prea mult să se transforme în fapte. Atunci ele capătă alte nume. Unul ar fi ratarea.

Iulia Scutaru

MORAVURI

Coroane tîrzii

Marilyn, ultimul mit

În ultima vreme, în S.U.A. se observă un anume sentiment de culpabilitate care se traduce prin depunerea, tîrzie și figurată, de coroane peste amintirea unor vedete de cinema și de muzică mai mult sau mai puțin ușoară.

Nu demult a fost turnat, de pildă, filmul „Lady cîntă blues”, închinat celebrei cîntărețe de jazz din anii '30, Billie Holiday. De asemenea, se se compun elegii pentru alte voci — și talente — de aur, Judy Garland și Bessie Smith, pentru mitul de aur Marilyn Monroe. Acesteia din urmă, scriitorul în vogă Norman Mailer i-a scris o biografie voluminoasă și neromanțată, încercînd să arate cum a fost și ce s-a întîmplat și de ce s-a întîmplat.

Care să fie pricina secretă a acestor cîințe publice?

Toate artistele de mai sus au eșuat sau și-au găsit moartea din cauza taburilor societății americane. Faimoasa cîntăreță de blues Bessie Smith a murit în 1937, în urma unui accident de circulație, fiindcă nu a fost primită în spital din cauza pielii ei de culoare neagră. Billie Holiday și-a început drumul într-un bordel, a cunoscut triumful ca cîntăreță, dar și durerose umilințe din același motiv de culoare a pielii. A murit la 44 de ani, în urma abuzului de stupefiante. Marilyn Monroe, timp de cîteva ani idolul numărul unu al Americii, ultimul mit de formulă veche al Hollywoodului, a murit în împrejurări misterioase. Sinucidere? În ultima vreme se aud voci tot mai categorice împotriva acestei versiuni. Se vorbește de relațiile pe care le-ar fi avut actrița cu persoane suspuse.

De ce sînt acum încununate cu flori numele acestor artiste? Să fie un fel de trezire critică tîrzie față de rînduiri sociale care le-au silit pe aceste femei să îndure atîtea umilințe? S-ar putea ca și aceste considerente să joace un rol. Dar explicația cea mai consistentă pare să fie alta. Aceste „reabilitări” se produc într-o atmosferă generală de nostalgie a trecutului, de regret pentru acel odinioară căruia îi aparțin celebrele victime amintite mai sus. De aceea sentimentul de vinovăție, remuscările sînt cu atît mai mari. Măcar de s-ar învăța însă ceva din această lecție, măcar de n-ar mai fi nevoie niciodată de coroane tîrzii.

(După „Sovetski ekran”)

REFLECTOR

■ În filmul „O mie și una de nopți”, care încheie originala trilogie a lui Pier Paolo Pasolini, începută cu „Decamerone” și „Povestirile din Canterbury”, rolurile principale sînt interpretate de Franco Citti și Ninetto Davoli, protagoniști și ai celorlalte serii.

■ Regina suedeză Cristina, care a intrat în istoria cinematografului cu chipul de nobilă frumoasă al Greței Garbo, va avea pe ecran o nouă interpretă: Liv Ullmann. Filmul este turnat în S.U.A., iar partenerul actriței norvegiene este actorul britanic Peter Finch.

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta :

Poșta medicului

REMUS TODA — Huedin, jud. Cluj: În monografia medicului bulgar dr. Stoimir Mladenov: „Mierea și terapia cu miere”, tradusă și în românește (Editura Ceres, 1972), se arată că unii terapeuți, printre care dr. A. I. Davidov din Moscova și prof. dr. St. Vatev de la Facultatea de medicină din Sofia, au obținut rezultate favorabile în tratamentul diabetului prin administrarea unei lingurițe de miere proaspătă dimineața, la prinz și seara, un timp mai îndelungat, respectând bineînțeles și regimul alimentar necesar. Efectele pozitive ale mierii în diabet s-ar explica, după unii, prin prezența unor substanțe insulinice, ca și prin conținutul bogat al mierii în toate felurile de vitamine. Autorul lucrării citate, urmărind schimbările conținutului de zahăr în sînge și urină la 500 de bolnavi (cu valori normale) supuși tratamentului cu miere pentru diferite afecțiuni ale căilor respiratorii (timp de 20 de zile cite 100—150 g miere zilnic), a constatat că în tot acest timp cantitatea zahărului din sînge nu numai că nu s-a mărit, dar chiar a scăzut, iar în urină n-a apărut zahăr la nici unul dintre acești bolnavi.

Prof. C. IACOBAN — Darabani, jud. Botoșani: Degerăturile cronice, care apar în cursul anotimpurilor reci sub acțiunea frigului (denumite în termeni medicali eritem pernio) survin mai mult la femei și se caracterizează clinic prin roșeața tegumentelor, mîncărîmi, arsuri și uneori prin noduli care se pot ulcera. Ca factori favorizanți intervin tulburările circulatorii periferice, ortostatismul prelungit, oboseala, unele carențe vitaminice și dezechilibre endocrine. Ca tratament general veți lua medicamente vasodilatatoare (Tolazolin, Complamin, Butedrin), 1 fiolă/zi sau 3 crp./zi, în cure de 15 zile, vitamina PP (3 crp./zi), vitamina B, și Rutosid (sau Ascorutin) 4—6 tablete/zi, vitamina D₂ (buvabilă) 1 fiolă de 500 000 u. la 3 zile, timp de 3—4 săptămîni, vitamina C 200 5 crp./zi. Tratamentul local constă în masaje ușoare, raze ultraviolete sau infraroșii, loțiuni cu alcool camforat, precum și aplicații cu următorul unguent: Rp. Ihtiol și Balsam de Peru cite 3 g, Camfor 1 g, Vaselină 30 g, eventual cu Fluocinolol acetonid, sub pansament.

THEO — București: Boala (sau, cum se mai numește, **diskeratoza**) Paget este o așa-zisă **dermatoză precanceroasă**, localizată în majoritatea cazurilor pe sîni, la femei după 40 de ani, mai rar și în alte regiuni (ombilic, axilă și regiunea anogenitală). Acest **precancer al pielii** se prezintă de obicei ca un mic placard eozematos al mamelonului, cu crustișoare care se produc continuu, lăsînd adesea după detașare o suprafață ușor zemuindă ori singerindă. Pentru a evita cancerizarea, în formele incipiente tratamentul constă în electrocoagulare largă în suprafață și mai ales în profunzime, iar în cazuri mai avansate se recurge la ablația chirurgicală a sînului, urmată de un tratament general cu substanțe citostatice (Clafen sau Methotrexat) și corticoterapie în doze de atac mari (Prednison 40—60 mg/zi).

MORARU ION — Hunedoara: L. V. SEBASTIAN — Com. Ulmeni, jud. Ilfov: 1) Intensain, un produs farmaceutic al firmei Pliva-Iugoslavia, sub formă de drajeuri și fiole este un clorhidrat de carbocromen, substanță coronarodilatatoare indicată în insuficiență coronariană, angina pectorală, infarct miocardic, tulburări de ritm cardiac, insuficiență cardiacă. Se administrează cite 2 drajeuri de trei ori/zi. După trei-patru zile se reduce doza. Dozele se iau la interval de 5—8 ore. 2) Numele medicamentului se pronunță așa cum se scrie, pentru că nu toți farmaciștii sînt obligați să știe pronunția (cu accent!) englezească!

NEFERICIT — Brașov: Nevroza dv. astenică, cum o numiți dv., se datorește unor grave decepții afectiv-fiziologice și vindecarea ei nu va sta în varietatea sau cantitatea de hipnotice, tranchilizante sau anxiolitice pe care le „consumați” zilnic (avem impresia că fără măcar un aviz sau control medical), ci în restabilirea unei vieți normale și ritmice. Dispuneți oare de acea mare capacitate morală care înseamnă a ierta? Moralistul francez La Rochefoucauld spunea că „Iertarea, care-i socotită ca o virtute, se practică adesea din vanitate, uneori din comoditate și altelei din frică. Dar, în majoritatea cazurilor, din toate trei motive”. Reflecția asupra acestui aforism și... decideți. Dar ciți mai grabnic!

A.B. — Sibiu: Fotografia trimisă este într-adevăr edificatoare în privința — cum spuneți dv. în chip atît de măgulitor — „frumoasei colaborări dintre revista „Veac nou”, Institutul de geriatrie și cel de chirurgie plastică și reparatorie”. Vă felicităm pentru rezultatele obținute, precizînd că rolul nostru, extrem de modest, a fost doar de a vă recomanda la ce uși să bateți. Ne face plăcere să transmitem mulțumirile dv. tov. prof. dr. Agripa Ionescu și dr. Valentin Rădulescu de la Spitalul de chirurgie plastică pentru excepționala lor intervenție corectivă. În ce privește dorința dv. de a vă publica fotografia după operația făcută, pe lângă faptul că nu corespunde scopului acestei pagini, pentru a respecta „regulile jocului” ar trebui s-o reproducem comparativ cu o altă fotografie, anterioară operației. Vă dorim numai bine!

ARAMESCU MARIN — Ploiești: După plînsul acut copilului dv. suferă de o **stenoză**. Dacă aceasta nu a cedat pînă în prezent, este mai bine ca el să fie supus unei foarte ușoare intervenții urologice, numită **circumcizie**.

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Alimentația vîrstnicilor — cît, ce și cum (I)

Natura și volumul reacțiilor biochimice care se desfășoară în organism sînt în mare măsură influențate de alimentație. Într-adevăr, printre așa-zisii „factori de mediu”, hrana joacă rolul cel mai important în menținerea sănătății și a capacității de muncă. De aceea, o alimentație suficientă și rațională este un element component indispensabil unui mod de viață corespunzător bătrîneții.

Să ne oprim mai întîi la nevoile alimentare specifice oamenilor în vîrstă și la modalitățile de satisfacere maximă a acestor necesități. După cum se știe, o mîncare poate fi caracterizată ca avînd o valoare integral biologică nu

trebuie evaluate deci sub 1600 calorii pe zi...

Așadar, pentru a rezuma, cu excepția indicației de a reduce numărul de calorii, nu există o alimentație deosebită pentru vîrstnici. Dacă ținem seama de nevoile calorice mai scăzute, fiecare dintre noi — chiar în deceniul al șaptelea, al optulea și al nouălea de viață — poate mîncă în continuare ca în anii tinereții, în măsura în care și pînă atunci s-a hrănit în mod rațional și nu se află într-o stare de **disalimentație**.

Or, una din caracteristicile **disalimentației**, răspîndită la persoanele vîrstnice, constă în asocierea supraali-

Aceleași nevoi alimentare

mai atunci cînd ajută organismului să-și îndeplinească toate funcțiile dependente de alimentație. Or, pe baza datelor de care dispunem în prezent, **nevoile de substanțe nutritive ale vîrstnicilor nu se află cu mult sub cele ale adulților mai tineri**. Pe de altă parte, necesitatea unui surplus de calciu sau de aminoacizi esențiali (ca histidina, lizina, triptofanul, fenilalanina, cistina etc. a căror prezență în alimente este indispensabilă) nu a putut fi demonstrată pînă acum. Dimpotrivă, utilizarea digestivă a hranei la persoanele în vîrstă nu este decît foarte puțin scăzută, iar capacitatea de asimilare este chiar surprinzător de bună!

În ce privește întrebarea: în ce măsură scade capacitatea organismului de a valorifica substanțele nutritive?, pînă acum nu există date absolut certe privind nevoi suplimentare de asemenea substanțe la vîrstnici. Numai în mod preventiv se consideră că ar fi necesar un surplus de aminoacizi esențiali, de vitamine, calciu și fier.

Aportul de calorii trebuie să fie corespunzător nevoilor reale de energie. Or, paralel cu scăderea metabolismului bazal și a capacității de muncă, nevoile de calorii se micșorează continuu cu înaintarea în vîrstă, realitate de importanță practică majoră pentru reglementarea dietei bătrînilor.

Se știe că, în funcție de activitatea fizică, nevoile de energie la persoanele cu greutatea normală (normoponderale) trebuie evaluate între 1600—2400 calorii, în care partea caloriilor provenind din grăsimi nu trebuie să depășească 30% din total, iar cantitățile de grăsimi 1 g la 1 kg greutate. „Greutatea ideală” la vîrstnici trebuie să fie însă cu 5—10% sub numărul de centimetri peste 1 m înălțime (adică circa 63—65 kg la 1,70 m înălțime). La depășirea acestei greutăți, necesitățile calorice

menționate calorice cu o alimentație calitativ necorespunzătoare, adică insuficientă în vitamine, calciu și fier, unori și în aminoacizi esențiali.

Aceasta pentru că, de obicei, produsele bogate în calorii, îndeosebi grăsimile și făinoasele, sînt consumate din abundență, iar legumele, fructele și cruditățile în cantități mai reduse. Pe lângă alimentația insuficientă în vitamine există apoi frecvent și o carență de substanțe vegetale, ceea ce explică frecvența mai mare a constipației la vîrstnici. Cam două treimi dintre bătrîni consumă zilnic o cantitate de proteine sub 1 g/kg, în special lapte, brînză de vaci și iaurt (sau chefir), care nu joacă un rol important în alimentație, așa încît în majoritatea cazurilor și aportul de calciu rămîne mult sub nivelul dorit.

Cînd se studiază tulburările de alimentație la persoanele vîrstnice, se constată persistența deprinderilor greșite, practicate încă de la vîrste tinere, ani și zeci de ani de-a rîndul, ca urmare a variațiilor limitate, a micșorării condiției fizice, a lipsurilor existente la bucătăriile căminelor de bătrîni etc. etc.

Din cauza erorilor anterioare în alimentație, multe persoane se află într-o stare de supraalimentație calorică sau calitativ deficitară atunci cînd depășesc 50 de ani. În pofida reducerii metabolismului bazal și a activității fizice, și prin aceasta și a nevoilor de calorii, vîrstnicul menține un timp îndelungat deprinderile sale în materie de hrană, îndeosebi în privința cantităților de grăsimi și glucide. Prin aceasta continuă să crească însă și **supraponderabilitatea**, atît de periculoasă la vîrstnici.

Dacă, în fine, se hotărăște să reducă cantitățile, el consumă în fond cam aceleași alimente ca în anii anteriori, doar mai puțin tocmai din purtătorii

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

principali de substanțe nutritive — carne, produse lactate, legume, fructe. Or, prin scăderea aportului de substanțe nutritive esențiale, bătrîni ajung apoi în starea de **disalimentație calitativă**. Starea lor de nutriție se deteriorează astfel și mai mult prin cunoscutele carențe alimentare.

PARADOXURI

Cum se poate deveni... analfabet

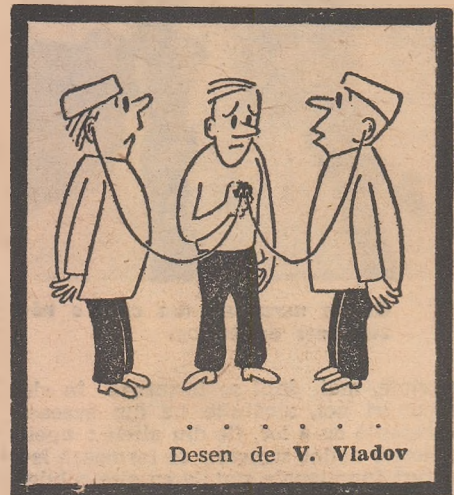
Experiența a fost făcută pe un lot de universitari care trebuiau să execute o muncă manuală sau vizuală, răspunzînd totodată cu prioritate la anumite semnale sonore. Indiferent dacă era vorba de a înșuruba, de a desena sau de a scrie ceva, excesul de solicitare a dus sistematic la o sărăcire a performanțelor.

„Testul de disertație” este în mod special probant. Subiectul, care își alege în mod liber tema, începe prin a se exprima cu cunoștințele și inteligența sa obișnuite: considerații economice, notații sociologice etc. Dacă însă cadența semnalelor sonore este accelerată, pînă la 60 pe minut, după numai trei minute, vorbirea sa începe să devină confuză, iar deteriorarea limbajului se accentuează cu timpul pînă ce subiectul nu mai scoate decît sunete lipsite de orice conținut.

Comportamentul se schimbă și el; dar mișcările persistă, activitatea mentală slăbește. Considerațiile savante sînt înlocuite acum prin „panseuri” infantile de felul: „Bunica mea este oboșită”; ea a mîncat stavrizi” sau chiar: „Scriu foarte urît, numai să nu vadă mama”. De asemenea, suprasaturația circuitului se reflectă și asupra dispoziției generale a subiectului: iritație, euforie sau panică.

Capacitatea de rezervă mentală scade însă nu numai sub efectul oboșelii, emoției, ci și al hipoxiei (lipsa oxigenării) cerebrale, arteriosclerozei și al îmbătrînirii. Se observă atunci o deteriorare identică a comportamentului, o sărăcire analoagă a personalității.

Există totuși indivizi care rezistă mai bine și mai mult timp: sînt cei care au făcut antrenament îndelungat și intens sau care au fost supuși unui program „didactic” special alcătuit. O bătrînețe capabilă încă de bune performanțe ar fi deci „răsplata” unui anumit „dresaj” efectuat în cursul tinereții.

Desen de V. Vladov

SRI LANKA

Insula nestematelor

Intr-o duminică, Kirimenika s-a sculat la 4 dimineața. Căci, după o muncă istovitoare la orezărița moșierului, putea în sfârșit lucra puțin și în livada lui. Aceasta nu era mare, e adevărat: șase cocotieri, cițiva mangotieri și o fișie îngustă de pământ cultivată cu legume, totuși cereau îngrijire. În timp ce săpa pământul, la un moment dat hârlețul i s-a izbit de ceva tare. Kirimenika a mutat unealta puțin mai la dreapta, dar a auzit același zgomot. Încit, răscolind pământul cu mina, a scos la iveală o piatră mare, lunguiață. Parte dintr-însa fusese fărîmată, probabil de hârleț, și luca puternic în razele soarelui care abia răsărea.

Un giuvaergiu bătrîn din satul vecin, căruia Kirimenika i-a arătat piatra, i-a spus după multe clipe de tăcere:

— E o piatră neprețuită.

Descoperirea din satul Gagagava a făcut mare senzație. Ziare din multe țări au relatat la loc de frunte despre neobișnuita piatră prețioasă de peste

există în lume colecție celebră de pietre prețioase care să nu aibă la loc de cinstă nestemate din Sri Lanka. Despre unele din ele s-ar putea scrie romane care, prin interesul suscitată, ar rivaliza cu „Piatra Lunii” de Collins. În 1907, de pildă, în mica localitate Koruvita a fost descoperit un safir de 466 carate, care a fost expus în multe țări. Cînd, în sfârșit, el a fost cumpărat, la Cairo, contra unei sume fabuloase de către miliardarul american John Morgan, se părea că de atunci încolo va avea o „viață liniștită”. Morgan l-a ținut într-adevăr într-un seif blindat, păzit permanent de poliști înarmați pînă în dinți. Mai tîrziu însă l-a cedat Muzeului de istorie naturală din New York. De unde, în 1964, piatra a fost furată. Pe urmele hoților au fost trimiși cei mai buni detectivi. Acum safirul împodobește din nou muzeul.

Cele mai mari zăcăminte de pietre prețioase din Sri Lanka se află în regiunea Ratnapura, la o sută de kilo-

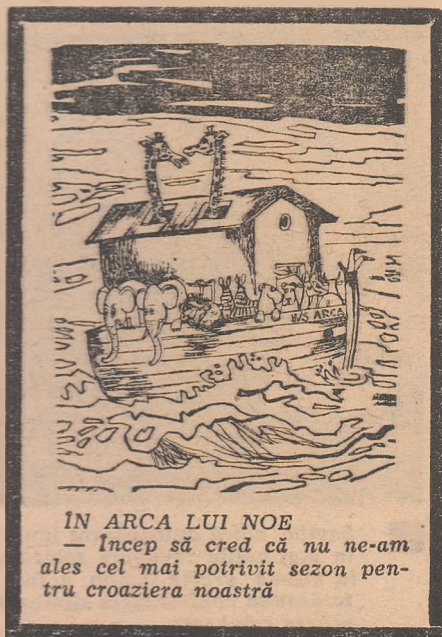
dios ca șarpele. Muncitorii cred că zeița rea a pietrelor prețioase, care aduce numai nenorociri, se preschimbă în șarpe și vine în mină. Încit nimeni n-o să se apropie azi de exploatare. Să mergem mai departe!

De multe ori, săptămîni de-a rîndul, muncitorii nu găsesc nimic, pentru ca deodată, în fața lor, să se ivească o sumedenie de nestemate. Foarte apreciat este safirul. Acesta e socotit una din cele mai prețioase pietre din lume. Cu cit albastrul e mai întunecat, cu atît piatra e mai scumpă.

Nestemată și mai rară este socotit însă alexandritul, care se găsește numai în U.R.S.S. și Sri Lanka. Piatra a fost descoperită, în 1830, în Ural. Ziua e verde, iar noaptea violetă.

În ultimii ani, „harta pietrelor prețioase” din Sri Lanka a suferit modificări importante, depășind mult zona Ratnapura. Locuitorii din satul Beruvala, de pildă, aflat în vestul insulei, găseau din cînd în cînd safire, ametiste, granate. Încit într-o bună zi au hotărît să se dedice și ei serios acestei indeletniciri. Experiență aveau, căci unii dintre ei lucraseră la Ratnapura. Și, cu mijloacele lor modeste, au înjghebat patru mine. Și bine au făcut, căci la Beruvala există într-adevăr mari zăcăminte.

Acum, pe aproape o treime din teritoriul insulei există mine de pietre

IN ARCA LUI NOE
— Încep să cred că nu ne-am ales cel mai potrivit sezon pentru croaziera noastră

Fermecat, meșterul a luat-o de soție, întemeind tribul makonda...

Personajul meșteșugarului care dă viață unei opere durate de mîna lui există în legendele multor popoare. Dar la tribul makonda, care are 500 000 de suflete și trăiește de ambele părți ale hotarului dintre Tanzania și Mozambic, această legendă este poate cel mai bine exprimată în figurinele sale.

Popor de pictori, dansatori și sculptori în lemn, makonda au suferit timp de secole jugul străin. Zona de pe litoralul Oceanului Indian, unde se așezase tribul, se afla pe „drumul lacrimilor”: pe acolo erau duși din interiorul continentului spre ocean sclavii și se făceau transporturile de aur, cupru, fildeş. Pămînturile populației makonda mai erau apoi străbătute și de triburile războinice ale zulușilor care veneau din sud și ale masaților din nord. După care a urmat „misiunea civilizatoare” a europenilor.

Viata tribului makonda nu e deosebit ușoară nici acum. Uneori, ei trebuie să plece la mari depărtări în căutarea apei. Și totuși cultivă porumb, sorg și manioc. Chiar și în cele mai mici sate se pot vedea pomi fructiferi, iar în jurul fiecărei căsuțe-flori.

Arta este pentru makonda temelia vieții lor spirituale și mijlocul esențial de găsire a frumosului. În creația lor, ei îmbină cultura antică cu noile realități africane. Sculptorii sint țărani care muncesc pămîntul, doboară arbori, construiesc case. Subiectele abordate sint foarte variate. Dar esența lor e în linii mari aceasta: viața omului, truda și năzuințele lui. Sculptorii reflectă lumea reală care-i înconjoară, dar și pe cea care există numai în imaginația lor.

Makonda socotesc că trupul este numai un dar temporar hărăzit omului și, de aceea, ca neavînd mare semnificație pentru viața lui. Deși lucrează și figurine izolate, în general makonda preferă grupurile, căci pentru ei lumea înconjurătoare și trupul omului se află într-o strînsă interdependență, iar elementele lor pot fi chiar schimbate între ele. Așa se face că în sculptura lor corpul omenesc n-are formele obișnuite. Capul unei statuete poate ieși din stomac, iar ochii pot fi plasați pe un picior, trupurile omenesti se pot împleti ca trunchiurile de copaci etc.

Uneori, motivele de inspirație ale unor meșteri sint greu de înțeles. Dar acestora nu le place să-și explice subiectele. „L-am făcut așa, și gata” — sună răspunsul pe care-l dau ei de obicei străinilor prea curioși.

Se stie că „descoperirea” originalei arte negre, care s-a produs pe la mijlocul secolului nostru, a făcut senzație. Încit amatorii de lucruri exotice au invadat Africa, umplîndu-și geamantanele cu măști rituale, figurine, obiecte de podoabă, ba chiar procedînd și la o adevărată vînătoare prin sanctuarele triburilor. Așadar, de unde pînă atunci arta neagră fusese ignorată, acum se petrecea un fenomen invers: dar la fel de distructiv pentru cultura africană.

Căci succesul comercial își impunea legile; moda sculpturii „makonda” i-a determinat pe meșteșugari să se grupeze în cooperative, să scurteze durata de lucru a sculpturilor, să le multiplice pe cele mai căutate. Ba clienții au început chiar să-și impună pretențiile: „Vreau o figurină în stil Henry Moore, alta care să inspire teamă...”

Spre onoarea acestor artizanii însă, trebuie să spunem că puțini dintre ei au acceptat aceste pretenții. Cei mai mulți continuă să-și caute motivele de inspirație în vechile lor izvoare.

B. Asoian

Hambantata. Un sat de pe țarm.

2 000 de carate (5 carate=1 gram). Era un mineral rar și prețios, numit ochi de pisică. În câteva secunde, Kirimenika a devenit astfel unul din cei mai bogați oameni din Sri Lanka.

Această insulă este deosebit celebră din vremi străvechi pentru pietrele ei prețioase. În Orient i se spunea chiar „Ratnadvipa” adică „insula nestematelor”. În secolul X î.e.n., regele Solomon a trimis într-acolo corăbii spre a aduce podoabe pentru soția lui, regina din Saba.

Mai tîrziu, ni se spune în „O mie și una de nopți”, a fost pe acolo Sindbad marinarul, care i-a povestit entuziasmat lui Harun Al-Rașid despre comorile din „țara veșnic verde”.

Apoi au trecut multe secole, dar nestematele ceyloneze continuau să-i încinte pe cei care le vedeau: învățatul grec Ptolemeu, călătorul italian Marco Polo, pelerinii chinezi. Iar astăzi nu

metri est de Colombo. În limba singaleză Ratnapura înseamnă „orașul pietrelor prețioase”. Și cu adevărat, viața tuturor locuitorilor din regiune este legată de extracția acestor bogății.

Bhachi Mavahana este un fanatic al pietrelor prețioase, dar un fanatic în sensul bun al cuvîntului. El a cheltuit toți banii tatălui său, proprietarul unei plantații de ceai, pentru a cumpăra pietre prețioase. Muzeul creat de Mavahana cuprinde astfel toate soiurile de pietre existente în insulă. El poate fi vizitat gratuit.

— Vreau ca tot mai mulți oameni să cunoască bogățiile țării noastre, mi-a spus Mavahana.

După care s-a oferit să-mi arate cum se extrag nestematele. Pe drum el mi-a explicat că inaugurarea unei noi mine este precedată de o ceremonie complicată. Un astrolog cercetează minuțios horoscopurile căutătorilor de pietre și hotărăște care din ei să dea prima lovitură de cazma. Apoi tot el fixează ora cînd urmează să se petreacă evenimentul. Cu 24 de ore înainte de începerea lucrului, muncitorii și familiile lor execută un ritual: aduc în dar zeului protector fructe și dulciuri și îl roagă să fie milostiv. Iar muncitorul care trebuie să coboare cel dintîi în mină capătă binecuvîntarea unui călugăr.

Căci în Sri Lanka ritualurile religioase sint riguros respectate. Mai ales cînd se extrag pietre prețioase unde, ca într-un joc de noroc, multe depind de hazard. Printre muncitori nu există, de pildă, femei; se consideră că acestea au „mină grea”.

În exploatarea pe care urma s-o vizităm se întîmplase tocmai ceva neobișnuit. Oamenii se aflau la vreo sută de metri depărtare de mină și discutau agitați. Cum l-a văzut pe Mavahana, unul din muncitori s-a apropiat de el și i-a spus ceva în limba singaleză.

— În mină a intrat un șarpe, mi-a tălmăcit însoțitorul meu. În general nu ne temem de această respingătoare reptilă, știm să ne descotorosim ușor de ea. Dar pentru un căutător de pietre prețioase nu există animal mai primej-

prețioase. Cu excepția diamantului și a opalului, în Sri Lanka se găsesc toate varietățile de minerale de pe glob. În această privință Sri Lanka e întrecută numai de Brazilia, dar în privința frumuseții nestematelor e fără rival.

Pînă nu demult însă, Sri Lanka nu beneficia de aceste bogății a căror extracție se afla în mina unor particulari. Din noiembrie 1971 situația s-a schimbat. Atunci a fost înființată o corporație de stat pentru extracția și desfacerea pietrelor prețioase. Și iată cîteva date elocvente. În 1972, venitul realizat de stat din comerțul cu pietre prețioase a însumat 15,2 milioane de rupii; apoi, în numai primele nouă luni din 1973 această cifră a ajuns la 120 milioane.

În octombrie 1973, la Colombo a avut loc primul tîrg internațional de pietre prețioase din Sri Lanka, organizat de corporația de stat.

M. Ozerov

TANZANIA

Makonda,
un popor
de sculptori

Demult de tot, prin valea Ruvuma s-a abătut un bărbat. Dar cu toate că a umblat o bună bucată de vreme, n-a înlănit pe nimeni în cale. Și cum singurătatea îl apăsa, s-a oprit în loc și a sculptat o siluetă de om. Apoi, ostenit, a adormit cu statueta alături. În zori însă aceasta a prins viață, preschimbîndu-se într-o prea frumoasă fată.

• GLOBURI
• globul globul
• globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul

Sambo, adică autoapărare fără arme, este un sport practicat acum frecvent în mai multe republici sovietice. Deși este încă un sport socotit bărbătesc, în ultima vreme sambo a început să fie afecționat și de femei. Și nu totdeauna confruntarea dintre adversarii de sexe diferite se termină în favoarea celui tare.

Foto: L. Abramocikin (A.P.N)

MEREU IN FRAC, DAR...

De astă dată în halat de casă

Sînt multe animale pe lume. Dar nici unul nu-i atît de nostim ca pinguinul — e de părere Sven Jilseter, scriitor și naturalist suedez, care a studiat viața animalelor și păsărilor marine.

După ample cercetări făcute asupra pinguinilor-alpiniști din insulele Falkland, el a ajuns, de pildă, la concluzia că pinguinii sînt în general — chiar dacă nu e zi fără să nu se certe — blînzi și prietenoși. Cînd se in-

O tînără pereche

torc de la pescuit, de pildă, se îndreaptă liniștiți spre „casele” lor și nu sînt niciodată agresivi. Odată ajunși însă la cuiburile lor, devin brusc nervoși. Această modificare în comportamentul lor s-ar datoră numai „crizei de locuințe”, întrucît locurile potrivite pentru construirea cuiburilor sînt rare. Așa se face că pinguinul care îndrăznește să treacă prea aproape de casa vecinului este imediat atacat. Mai exact, este pedepsit cu o lovitură puternică de cioc și mușcat dureros de gît. În scurt timp se poate ivi un al treilea individ amator de gilceavă și, curînd, locul unde a izbucnit scandalul se transformă într-un adevărat cîmp de luptă: pretutindeni se aud țipete de durere.

Pinguinul n-are mai mult de trei kilograme și o înălțime de circa 22 de țoli (1 țol = 25,4 mm). Însă, e puternic și foarte energetic, curajos și dibaci.

Dar iată o întîmplare din viața acestor palmipede, care l-a impresionat mult pe Sven Jilseter.

„Eram în insulele Falkland. Pe ieșitura unei stînci se afla o moviliță de pămînt pe care crescuse iarbă. N-am s-o uit niciodată. Puțin mai sus, se afla o pereche de pinguini-alpiniști, „proaspăt căsătoriți” care doreau să-și amenajeze primul lor cuib. Găsiseră în stîncă o crăpătură destul de mare, potrivită pentru un cuib, bine adăpostită și în care se intra ușor.

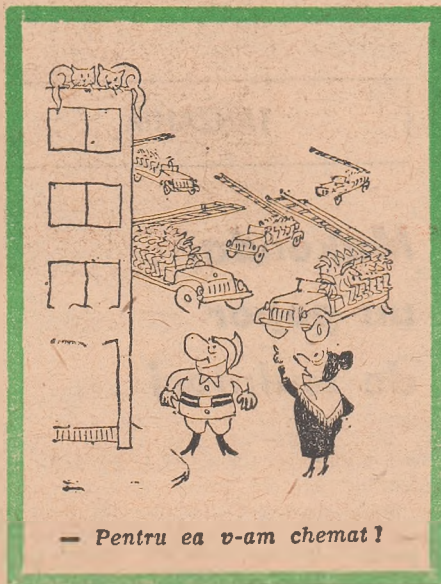
În zori, cei doi proprietari ai locuinței, pe care o cuceriseră cu greu, lovindu-i fără cruțare pe toți cei care încercaseră să le-o ia, au subtilizat „materiale de construcție” de la vecinii aflați într-o incursiune pe o stîncă populată de cormorani care erau atunci plecați.

Tot atunci, tînăra pereche a descoperit și movilița; ideea de a rupe și transporta iarbă în cuib a fost, sînt convins de asta, a femelei. (E foarte greu de deosebit o femele de pinguin de un mascul, dar biologii afirmă că femelele au pupilele mai mari și roșii ca florile de coacăz). Așadar femele s-a urcat pe moviliță și a început să o cerceteze cu atenție, ba chiar s-a vîrît și dedesubt și a ieșit prin cealaltă parte. Apoi a inspectat fiecare tulpiniță, după care, ajungînd la concluzia că era exact ce-i trebuia pentru o „saltea” a început să le smulgă. Firele prea lungi le îndoaia în jumătate cu ciocul, iar cînd a socotit că a adunat destule pentru primul transport, le-a luat în cioc și, din două sărituri, a ajuns acasă. Dar grăbită să ajungă din nou la moviliță, a aruncat firele de iarbă la întimplare și a fugit iar la moviliță, unde și-a continuat munca.

La un moment dat, consortul ei a băgat de seamă că s-au adunat foarte multe fire; a sărit de la locul lui și, înfrigurat, a început să le aranjeze în cuib. Era așa de absorbit de muncă, încît puful de pe ceafă i se zăburlise.

La al cincilea drum, femele a dat peste niște tulpini încă verzi. Trăgea cît putea de ele, dar nu le putea rupe. În cele din urmă, a reușit totuși, dar pierzîndu-și echilibrul a căzut pe spate. În aceeași clipă a sărit ca arșă în sus și a privit speriată în jur, crezînd că venise vreun nepoftit. Apoi, fîsticită, a zorit către soț care, cu multă pricepere, confecționa salteaua și era totodată pregătit — lucrul i se putea citi din privirile pe care le arunca în jur — să apere cuibul de invadatori.

După al zecelea sau al unsprezecelea drum, femele a început să dea semne de oboseală. Se împiedica mereu, nu mai alerga, ci se țira încet către casă. Dar nu se cruța deloc și, stoică, revenea la moviliță. Am fost cuprins de o milă nesfîrșită, văzînd cît era de istovită; nu mai ducea decît cite un fir de iarbă în cioc. Biata de ea, ar fi trebuit neapărat să se odihnească, dar n-avea timp. Se apropia vremea ouatului.”

— Pentru ea v-am chemat!

BUTURUGA MICĂ...

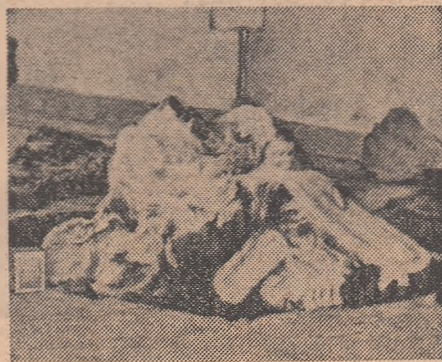
Ciupercile sparg asfaltul

— De ce în garajul meu — construit acum paisprezece ani și jumătate — au început deodată să crească ciuperci? Cum au izbutit ele să străpungă asfaltul? se interesa un cetățean din Moscova la un institut de specialitate. Și iată răspunsul, care l-ar putea interesa eventual și pe cititorii noștri.

De obicei ciupercile se maturizează în zece zile. Ele cresc, așadar, mai repede decît alte plante. Unele soiuri, ca de pildă cele care apar după ploaie, se dezvoltă și mai repede, în cîteva ore. Ciupercile mari seamănă în totul cu cele mici. Crescînd însă atît de repede, celulele țesuturilor lor se divid și se întind mult. În felul acesta, ele includ un volum foarte mare de lichid. Încît o ciupercă matură conține pînă la 95 la sută apă și numai 5 la sută materie uscată. Cu cît e mai mare cantitatea de apă din celule, cu atît sporește însă și presiunea intracelulară. Această forță face țesuturile neobișnuit de elastice. Or, elasticitatea țesuturilor, diviziunea rapidă și întinderea celulelor dau ciupercilor o forță extraordinară, în stare să spargă asfaltul.

Cazul relatat mai sus nu este, de aceea, ieșit din comun.

Cum se explică însă că ciupercile din exemplul nostru au crescut într-un garaj vechi? Se vede că sub garaj a existat mai de mult miceliu — sistem de filamente subțiri și ramificate care alcătuiește aparatul vegetativ al majorității ciupercilor — care, în momentul cînd s-au creat condiții favorabile, adică o anumită temperatură și umiditatea necesară, a început să se dezvolte. Du-

O forță irezistibilă

pă cum nu este exclus și ca miceliul să fi crescut în afara garajului și să fi rodit mai întîi acolo. Poate că într-o iarnă foarte geroasă el a înghețat menținîndu-se parțial numai sub asfaltul garajului. Iar după ce s-au creat, cum am mai spus, condițiile necesare dezvoltării sale, a devenit o ciupercă puternică.

PESTE 500 DE ANI

Ghețarii vor dispărea?

Ghețarii polari se micșorează, afirmă savanții leningrădeni care fac observații glaciologice în Arctica. Ei au calculat că, în cazul menținerii actualelor condiții climatice, în 500 de ani ghețurile „veșnice” vor dispărea din toate insulele ținuturilor transpolare. Mai mult, se vor topi și banchizele în derivă din zona Polului Nord, încît navigația se va putea desfășura în această zonă tot anul, indiferent de anotimp. După toate probabilitățile, rapida topire a ghețurilor ar trebui pusă în legătură cu încălzirea generală a Terrei produsă, la rîndul ei, de variațiile ritmice ale climei, afirmă specialiștii de la Institutul sovietic de cercetare a Arcticii și Antarcticii.

Oricum, cercetări minuțioase au stabilit că în ultima vreme suprafața acoperită cu gheață a insulelor nordice scade mereu.

În anumiți ani, insula Severnaia Zemlea, de pildă, pierde pînă la 9 kilometri cubi de gheață, adică aproximativ a doua mîia parte din masa ei, întrucît scăderea ghețurilor în timpul verii — prin topire, evaporare și retragerea aisbergurilor — depășește acumularea anuală de zăpadă din timpul iernii.

... varia
ia varia varia v.
a varia varia varia v.
varia varia varia varia
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v
varia varia varia varia varia
ia varia varia varia varia va
varia varia varia varia varia

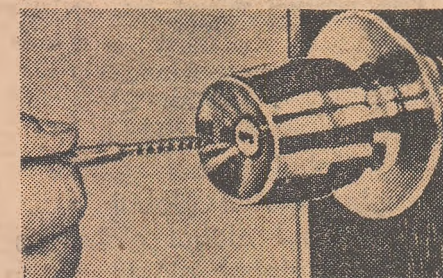
Urmărind comportarea ghețurilor și cercetînd structura lor cristalină, specialiștii au constatat că o parte din giganții albi se deplasează spre ocean cu 15 metri pe lună, ceea ce este, într-adevăr, o viteză apreciabilă.

O LOVITURĂ PENTRU HOȚI

Cheile magnetice

În Japonia au fost puse recent în vânzare niște chei neobișnuite și, se afirmă, mult mai sigure. Ele n-au nici ieșituri, nici creștături și arată ca niște bețișoare perfect drepte. Dar în bețișoare sînt montați niște minuscule magneti, ale căror perechi se află în broască. Așa încît ușa se deschide numai dacă magnetii din cheie ajung față în față cu perechile lor din broască.

Noul tip de încuietori se anunță mult superior tuturor sistemelor folosite pînă acum. În primul rînd, aproape toate cheile de uz curent, chiar cele mai elaborate, pot fi imitate destul de ușor de „experți”, în timp ce broasca magnetică asigură o securitate aproape perfectă. Combinația polilor magnetici

nu poate fi reprodușă fără o perfectă cunoaștere a structurii interioare a cheii potrivite. În al doilea rînd, fiecare serie de chei cuprinde aproape 400 000 de combinații, adică de o mie de ori mai mult decît în cazul cheilor devenite standard. În sfîrșit, toate cele 400 000 de chei ale unei serii sînt perfect identice pe dinafară, fapt care complică și mai mult confecționarea falsurilor.

Cheile și broaștele magnetice sînt foarte rezistente; uzura lor s-a dovedit minimă după ani de zile de încercare. Deocamdată, japonezii au început să aplice broaștele magnetice la uși, dulapuri, valize și automobile.

S-AU PUS ÎN VÎNZARE BILETE PENTRU LITORAL ÎN STAȚIUNILE:

Condiții excelente de cazare în hoteluri, camere nominalizate — servicii ireproșabile. Piscine cu apă de mare încălzită.

În perioadele 14 mai — 31 iunie a.c. și 1 sept. — 15 oct. a.c. se acordă mari reduceri de prețuri.

Informații suplimentare și înscrieri la filialele de turism din Calea Victoriei 100 și Bulevardul Republicii 68 — telefon 15 74 11 și 14 08 00.

NOU!

La filiala din Bulevardul Republicii 4 se pot obține locuri achitând anticipat 30% din valoarea biletului, iar diferența depunând-o cu 30 zile înainte de data plecării.

LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT PENTRU TRIMESTRUL II / 1974

Filialele de turism din București — Bulevardul Republicii nr. 4 și 68, au pus în vânzare locuri pentru odihnă și tratament în numeroase stațiuni balneo-climaterice:

PENTRU ODIHNĂ:

Sinaia, Bușteni, Cheia, Breaza, Predeal, Timiș, Piriul Rece, Păltiniș, Balvanos, Sovata, Lacu Roșu, Tușnad, Borsec, Borșa, Moneasa, Eforie Nord și Eforie Sud.

PENTRU TRATAMENT:

REUMATOLOGIE — Eforie Nord, Techirghiol, Mangalia, Amara, Slănic Prahova, Vața, Bazna, Oena Sibiu, Oenele Mari, Băltățești, Govora, Căciulata, Călimănești, 1 Mai, Sovata, Herculane, Pucioasa, Săcelu.

BOLI DIGESTIVE — Slănic Moldova, Singorz, Olănești, Căciulata, Călimănești, Malnaș, Vilcele, Borsec.

BOLI CARDIOVASCULARE — Buziaș, Borsec, Vatra Dornei, Covasna.

BOLI GINECOLOGICE — Sovata, Oena Sibiu, Bazna.

NEVROZE — Sinaia, Tușnad, Balvanos.

BOLI ALE CAILOR RESPIRATORII — Slănic Moldova, Govora.

Informații suplimentare și rețineri de locuri, inclusiv pentru luna martie, se pot obține la filialele de mai sus ale Intreprinderii de Turism, Hoteluri și Restaurante — București, precum și la telefoanele nr. 14.72.08 și 14.08.00.

PENTRU AMATORII SPORTURILOR DE IARNĂ

și pentru cei ce apreciază farmecelele montane. **INTREPRINDEREA DE TURISM. HOTELURI ȘI RESTAURANTE — BUCUREȘTI** organizează excursii

CU AUTOCARELE:

BUCUREȘTI—SINAIA—PREDEAL

Cu plecarea din cartierele:

- TITAN — complex A 8 — restaurantul MINIS
- BERCENI — b-dul Metalurgiei — centrala telefonică
- DRUMUL TABEREI — cinematograful FAVORIT
- PIATA PALATULUI R.S.R. — restaurantul CINA.

Costul excursiei = 67 lei.

BUCUREȘTI—SINAIA—PREDEAL—POIANA BRAȘOV

Cu plecarea din:

- PIATA PALATULUI R.S.R. — restaurantul CINA.

Costul excursiei = 77 lei.

IMPORTANT:

Plecările au loc în fiecare duminică, la orele 7,00, iar în costul biletului, care se achită „DIRECT LA AUTOCAR“, este inclus și dejunul.

Cei ce doresc să-și rezerve locuri din timp se pot înscrie și achita costul excursiei la filialele de turism din Cal. Victoriei nr. 100 și b-dul Republicii nr. 68, plecarea autocarelor urmând a se face din Piața Unirii.

CU TRENUL PE ITINERARELE:

BUCUREȘTI—SINAIA—BUȘTENI—PREDEAL — de 1 zi.

Cu plecări în fiecare duminică din:

- GARA DE NORD — la orele 5,12
- GARA BASARAB — la orele 8,00.

Costul excursiei = 37 lei.

BUCUREȘTI—SINAIA—BUȘTENI—PREDEAL — de 1½ zi.

Cu plecări în fiecare sâmbătă, din GARA DE NORD, la orele 14,58.

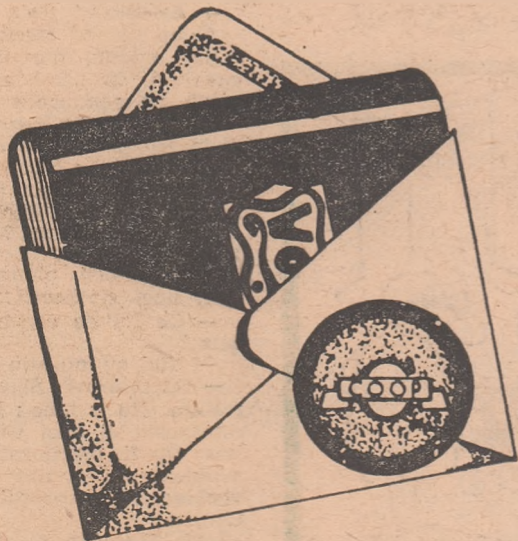
Costul excursiei = 87 lei.

LA CABANELE DE PE VALEA IALOMITEI ȘI VALEA PRAHOVEI — de 1½ zi, organizate și la cererea colectivelor din întreprinderi, instituții, școli și facultăți.

CU AUTOCARELE:

BUCUREȘTI—SINAIA—BUȘTENI—PREDEAL — de 1½ zi.

Inscrieri și informații la filialele de turism din Cal. Victoriei 100 și b-dul Republicii 68 — telefon 15 74 11 și 14 08 00.

CARTEA PRIN POȘTĂ

La comanda dv. scrisă, **UNIVERSALCOOP** — Librăria „Cartea prin poștă“, unitate a cooperatiei de consum — str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12, București, Sector 6, vă expediază la domiciliu, cu plata la primirea coletului, cărți din toate domeniile de activitate.

La cerere, vi se trimit gratuit cataloage cu mărfurile existente în depozit.

RECOOP

I.T.H.R. — BUCUREȘTI anunță redeschiderea în parcul Herăstrău a restaurantului

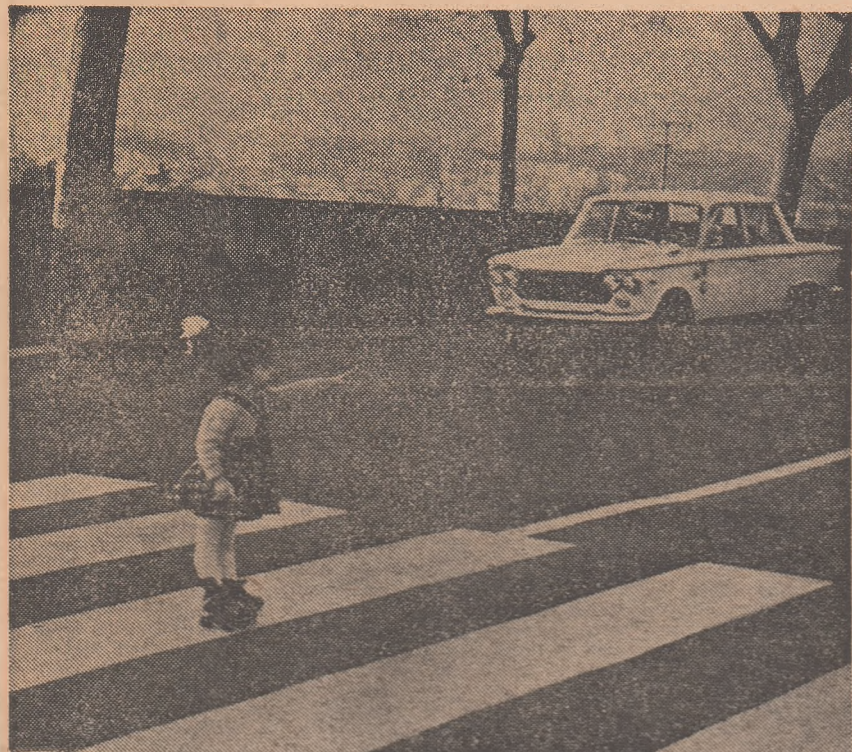
complet renovat, dotat cu încălzire centrală, mobilier rustic, decorațiuni artizanale.

Bucătăria restaurantului asigură pentru publicul consumator o bogată și variată gamă de produse culinare cu specific românesc și internațional, alături de vinurile cele mai alese.

Programul unității, între orele:

12,30—18,00 și 19,00—1,00

— Am prioritate!

Aluzia

— Grozav de curioasă aş fi să ştiu, Osipov ăla al tău are, sau nu, de gând să-ţi înapoieze cele treizeci de ruble? S-a înfipt în soţul ei Elizaveta Mihailovna.

— Ştiu şi eu! a oftat cu un sentiment de vinovăţie Evsei Aleksandrovici. Sînt doi ani de atunci şi el habar n-are!

— Cere-i tu! i-a recomandat pe un ton categoric soţia.

— Ei, asta-i! Nu fac aşa ceva pentru nimic în lume. Nu pot, s-a speriat Evsei Aleksandrovici. Mi-e greu să-l pun într-o situaţie penibilă. Să-i dea cînd o vrea!

— Da, bineînţeles! a oftat Elizaveta Mihailovna. Soţul meu are un hobby, fabrică bani!

— Dar nu pot să-l întreb, dragă, nu înţelegi? Mă jenez să-l pun într-o situaţie proastă. Şi apoi, e şeful meu. Dar, ştii ce, Lizuncik? Am o idee. Tot s-a mutat el zilele trecute la noi în birou. Trece pe la noi şi tare, ca să audă şi el, cere-mi nişte bani. Înţelegi ce vreau să spun? Batem şaua...

A doua zi dimineaţa, de la prima oră, Evsei Aleksandrovici privea neliniştit cînd la uşă, cînd la şef. În fine, la 11, uşa s-a deschis larg şi, ca un fulger, a intrat Elizaveta Mihailovna. S-a apropiat de Evsei Alexandrovici şi i-a spus tare:

— Evsei, la magazinul de lingă noi se dau cizmuliţe albe. Am nevoie de treizeci de ruble!

— De unde să iau, dragă? a răspuns la fel de tare soţul, după care, jenin-du-se parcă de colegi, a adăugat mai încet: — Pînă la chenzină mai e o săptămînă.

Elizaveta Mihailovna a oftat din greu şi, aruncînd priviri semnificative lui Osipov, a ieşit. Colegii, oameni discreţi, se prefăceau că n-au auzit scena de familie.

— Ei? Ce se-aude? Ţi i-a dat? l-a întrebat seara soţia pe Evsei Aleksandrovici.

— Pe dracu... Nici o sprinceană n-a mişcat, neruşinatul!

La birou, Evsei Aleksandrovici vorbea acum numai de bani. Ce rău e cînd n-ai, ce bine e cînd ai... Şi, în general, că acum i-ar trebui nişte bani. Vorbea tare, cît mai convingător şi privea mereu nu în ochii interlocutorului, ci către biroul şefului. Osipov însă se comporta de parcă aluziile nu-l priveau defel. Într-o bună zi însă, cînd s-a întors acasă, Evsei Alexandrovici i-a întins soţiei o sută de ruble:

— O mişcare tactică! Am împrumutat de la toată secţia. Acum au să înceapă toţi să mi-i ceară. Poate că, în sfîrşit, o să înţelegă şi el. Deocamdată pune-i bine.

Şi, într-adevăr, după cîteva zile, unul din colegii lui s-a apropiat de biroul lui Evsei Aleksandrovici şi a bîlmăjit în şoaptă:

— Iii... iiii... cum să-ţi spun... au trecut două zile... mica datorie...

— Datoria?! a exclamat bucuros Evsei Aleksandrovici şi a început să ridă zgomotos. Cum să nu, sigur! Cum să uiţi că ai împrumutat de la cineva bani? Nimănui nu-i prisosesc. Ţi-a plăcut să iei, să-ţi placă să-i şi dai!

Altfel e pur şi simplu, lartă-mă, o măgărie! Cei care nu-şi plătesc datoriile ar trebui pur şi simplu daţi în judecată! Daţi la ziar, în folietoane!

Şi a mai perorat tot aşa încă vreo zece minute. Ochii i se înroşiseră. Miinile îi fluturau prin aer. După care a încheiat cu aceste cuvinte:

— Acum am bani. Miine mă socotesc cu toţi cei care m-au împrumutat.

Această plăcută veste a schimbat cu desăvîrşire dispoziţia generală. Toţi colegii îi priveau cu dragoste şi respect pe orator. Şi chiar Osipov i-a aruncat o privire blîndă.

— Am făcut tot ce-am putut! a povestit disperat acasă Evsei Aleksandrovici. L-am ameninţat cu toate. Că am să scriu la ziar despre el, că e un măgar, un neruşinat. Am făcut tot ce-am putut! Dar acum scoate suta, că miine trebuie să o înapoiez!

Elizaveta Mihailovna a pîlit însă brusc:

— Am cheltuit banii pe cizme şi pe un pulover! Am crezut că nu-ţi trebuie aşa de repede.

Pînă la urmă au făcut totuşi rost de bani. A doua zi, înainte de a începe lucrul, Osipov s-a apropiat de Evsei Aleksandrovici şi i-a spus discret:

— Aş vrea să vorbesc ceva cu d-ta! Hai pînă afară!

De emoţie inima lui Evsei Aleksandrovici a început să ticăie ca un deşteptător. Pe culoar, Osipov i-a declarat pe un ton foarte grav:

— Cuvintele dumitale frumoase despre bani, despre datorii... m-au convins că eşti într-adevăr un om înţeleghător... Ţi spun ca unui frate. Am nişte greutăţi... N-ai putea să-mi împrumuţi o sută de ruble?...

M. Dimov

Competenţă

Personaje:
Un receptioner.
Un client.

Clientul. Aici e, vă rog, biroul pentru prestări de servicii?

Receptionerul. Cu ce vă pot fi de folos?

Clientul. Vedeţi, am amîndouă braţele încărcate cu pachete şi mi-e grozav de cald; simt că mă înăbuş. Fiţi, vă rog, amabil şi descheiaţi-mi nasturele de sub gît al raglanului.

Receptionerul. Noi nu descheiem nasturii clienţilor.

Clientul. În buzunarul din stînga am nişte bani. Luaţi de acolo costul acestui serviciu.

Receptionerul. Regret, dar noi nu scoatem bani din buzunarele clienţilor.

Clientul. Poate faceţi, totuşi, de astă dată o excepţie... Am să vă fiu recunoscător...

Receptionerul. Am înţeles. Dar eu nu primesc bacşiş. Şi, vă repet, catalogul

nostru de preţuri nu prevede un tarif pentru descheiat nasturi.

Clientul. Perfect! Atunci vreţi să mă ajutaţi gratuit.

Receptionerul. Imposibil! Noi nu prestăm servicii gratuite.

Clientul. Dar în particular n-aţi putea să-mi faceţi acest mic serviciu?

Receptionerul. Îmi pare rău, dar în timpul programului — am dreptul să mă ocup de probleme particulare.

Clientul. Ah, simt că mă sufoc!

Receptionerul. Cred că cel mai bine ar fi să chemaţi Salvarea.

Clientul. Dar catalogul de preţuri nu prevede cumva desprinderea şi coaserea de nasturi?

Receptionerul. Ba da, cum să nu!

Clientul. Păi, atunci sînt salvat! Tovarăşe, vă rog desprindeţi-mi repede nasturele ăsta nesuferit şi coaseţi-l în altă parte.

Receptionerul. Îmi pare rău, dar nu eu desprind şi cos nasturii. Eu iau numai comenzile. Lucrările sînt executate de meseriaşii noştri.

Clientul. Aveţi meseriaşi?

Receptionerul. Bineînţeles, dar atelierul nu-i aici.

Clientul. Va să zică, nu ştiţi să coaseţi nasturi?

Receptionerul. Ba da, cum să nu?! Dar v-am explicat: la birou nu cos nasturi, primesc numai comenzi.

Clientul. Inseamnă că n-o să-mi coaseţi nasturele?

Receptionerul. Tovarăşe, nu mă chinuţi atîta şi înţelegeţi o dată că eu nu sînt pus aici ca să cos nasturi. E clar?

Clientul. După atîta vorbărie simt că mi se face şi mai rău. Pînă acum aţi fi putut să-mi descheiaţi toţi nasturii de la raglan.

Receptionerul. Dar v-am spus că la birou nu des-che-iem nas-turi.

Clientul. Au! Fir-ar să fie!

Receptionerul. Ce s-a întîmplat?

Clientul. A început să mă doară o măsea (cască larg gura). Ia uitaţi-vă, asta de jos.

Receptionerul. (Se uită atent). Aveţi o măsea cariată.

Clientul. Mulţumesc. Deci măseaua aţi putut să mi-o examinaţi gratuit, fără nici o explicaţie, şi nasturele nu vreţi să...

Receptionerul. Examinarea măselei... nu intră în atribuţiile mele; e din altă sferă de activitate.

Clientul. Şi nasturele — e din domeniul dumitale de activitate?

Receptionerul. Cum să vă spun... în orice caz are o mare tangenţă...

Clientul. Uff! ce căldură! Bine însă măcar că acum ştiu unde să mă adresez ca să-mi pot descheia nasturele.

Receptionerul. Zău? Unde?

Clientul. La un dentist.

I. Osenka

Semnale în noapte

În noaptea aceea, Sineakin era de serviciu la staţia radio a observatorului astronomic. Din difuzor nu se auzea decît obişnuitul zumzet cosmic. În eter era linişte. Sineakin era cît pe ce să adoarmă cînd, deodată, urechea i-a fost izbită de nişte semnale neaşteptate. Nu mai încăpea în doială, erau semnale din Cosmos.

— Aici planeta Irsia! Aici planeta Irsia!

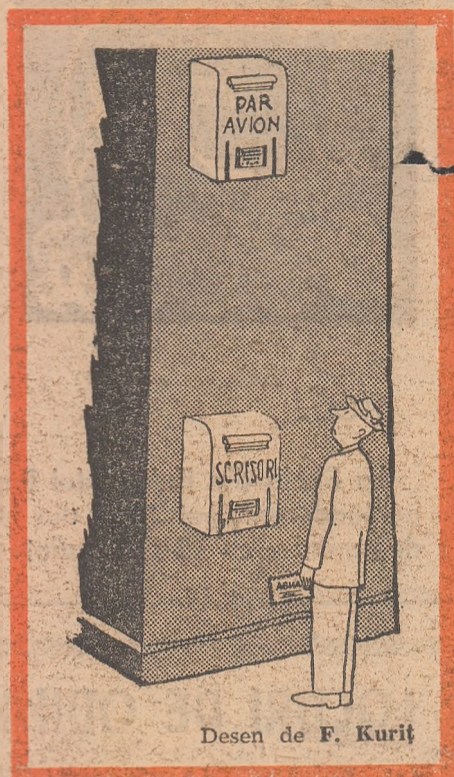
Într-o clipă, toropeala lui Sineakin a fost înlocuită de o emoţie febrilă. Printr-o apăsare de buton a dat sonorul la maximum.

— Sîntem în apropierea ămîntului.

— V-am mai spus o dată că eu am pierdut o paraşută, nu o umbrelă.

• umor •
r umor umor u,
r umor umor umor u,
umor umor umor umoi,
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor
nor umor umor umor um
r umor umor umor umor
mor umor umor umor um

Desen de F. Kuriş

În curînd vom trimite o navă cosmică spre voi. Alo, Pămîntul! Ne auzi?

— Vă aud! — a ţipat Sineakin. Transmisia e foarte bună.

— Călătorii navei sînt soli. Sînt soli planetei Irsia.

— Cîţ' sînt?

— Nava e plină.

— Înţeleg, dar cîţi conducători are delegaţia?

— De ce?

— Cum de ce? Păi, ca să le asigurăm cazarea la hotel.

— La ce?

— La hotel. Dar voi nu înţelegeţi asta. Nu-i nimic, o să se ocupe Inturistul. Şi cine sînt călătorii din navă?

— Am spus. Locuitori ai planetei Irsia.

— Asta ştiu, dar cu ce se ocupă? Ce funcţii au?

— Nu înţeleg nimic. Locuitorii planetei noastre ar vrea să vă viziteze. Alo, Pămîntul! Mă auzi? Peste cîteva minute ne vom depărta de Pămînt şi nu vom mai putea coborî. O altă călătorie n-o să mai poată avea loc decît peste o sută cincizeci de ani lumină.

— Aşteptaţi! a ţipat Sineakin.

Aşteptaţi! Să raportez.

Şi-a adunat dar toate resursele de curaj şi, în plină noapte, şi-a sunat şeful, pe conducătorul observatorului.

— Alo! Felix Kuzmici?! — a şoptit el la telefon. — Vă cer iertare pentru deranj, dar s-a întîmplat ceva deosebit de important. Irsia a cerut permisiunea să aterizeze. Vin în vizită la noi.

— Ce tot îndrugi? Cine vine în vizită?

— Locuitorii planetei Irsia. Purtătorii unei civilizaţii necunoscute.

— Ce fel de civilizaţie o mai fi şi asta?

— Nici eu nu ştiu mai mult.

— Ascultă-mă Sineakin! Să nu ne grăbim. Nu e bine; ne odihnim pînă dimineaţa şi apoi vedem ce se poate face. Nu fi îngrijorat!... Rezolvăm noi problema. Dar mai întâi trebuie să vorbesc cu tovarăşul Ivankov de la Centru...

Încît Sineakin a pus receptorul în furcă şi a rămas să asculte în tăcere semnalele tot mai slabe ale Irsiei!

— Proxima întîlnire după o sută cincizeci de ani lumină. De ce întîrziată? Alo! De ce?

V. Stronghin